

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Právní postavení orgánů obcí v ČR

Předkládá: Tereza Faberová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Právní postavení orgánů obcí v ČR“ zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

.....

Tereza Faberová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce panu JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za cenné rady a za čas, který věnoval tvorbě mé práci.

1. Úvod	7
2. Pojem veřejné správy se zaměřením na obecní samosprávu	9
3. Charakteristika současného obecního zřízení	11
3.1. Ústava České republiky	11
3.2. Listina základních práv a svobod.....	12
3.3. Evropská charta místní samosprávy.....	13
3.4. Druhy obcí	14
4. Působnost Obce.....	17
4.1. Samostatná působnost.....	17
4.2. Přenesená působnost	18
5. Orgány obce.....	20
5.1. Zastupitelstvo obce	20
5.1.1. Počet členů a volby do zastupitelstva	21
5.1.2. Mandát člena zastupitelstva obce.....	22
5.1.2.1. Práva a povinnosti člena zastupitelstva.....	24
5.1.3. Odměňování zastupitele.....	26
5.1.4. Působnost a pravomoc zastupitelstva obce	27
5.1.5. Zasedání zastupitelstva obce.....	33
5.1.5.1. Ustavující zasedání zastupitelstva.....	35
5.2. Rada obce.....	35
5.2.1. Složení rady a počet členů	36
5.2.2. Zasedání rady obce	37
5.2.3. Pravomoc a příslušnost rady obce.....	38
5.3. Starosta obce	40
5.3.1. Volba, rezignace a odvolání starosty	42
5.3.2. Místostarosta.....	43
5.4. Obecní úřad.....	43
5.4.1. Tajemník obecního úřadu	45
5.5. Orgány zastupitelstva a rady obce	46
5.5.1. Výbory zastupitelstva.....	46
5.5.2. Komise rady	49
5.6. Zvláštní orgány obce.....	49
5.7. Obecní policie	51
5.8. Vztahy mezi orgány obce.....	52
5.8.1. Rada a zastupitelstvo.....	53
5.8.2. Starosta, zastupitelstvo a rada obce.....	54
5.8.3. Starosta a orgány zastupitelstva a rady	55
6. Orgány obcí v praxi	56
6.1. Obec s rozšířenou působností - Klatovy	56
6.1.1. Charakteristika města Klatovy	56
6.1.2. Orgány města Klatovy	56
6.2. Obec s pověřeným obecním úřadem – městyse Chudenice.....	59
6.2.1. Charakteristika městyse Chudenice	59
6.2.2. Orgány městyse Chudenic	59
6.2.3. Občané Chudenic a jejich postoj k orgánům obce.....	61
6.3. Judikatura související s orgány obce.....	69
6.3.1. Rozsudek Krajského soudu v Plzni sp. zn. 57 A 29/2012 - 40 zrušení příkazu starosty obce	69

6.3.2.	Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 15 A 180/2016-78 – řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu	71
6.3.2.1.	Kasační stížnost proti rozsudku č. j 15 A 180Ú2016-78 krajského soudu v Ústí nad Labem	74
6.4.	Komparace orgánů obcí v ČR s jinými státy	75
6.4.1.	Orgány obcí na Slovensku	75
6.4.2.	Orgány obcí ve spolkové republice Německo	76
7.	Závěr	79
	Resume:	81
	Seznam použitých zdrojů	82
	Seznam tabulek	87
	Seznam schémat	87
	Seznam grafů.....	87
	Seznam příloh.....	87

1. Úvod

Správní právo je neopomenutelnou součástí právního řádu České republiky. Zabývá se veřejnou správou, která v sobě zahrnuje jak státní správu, tak samosprávu. Diplomová práce pak bude věnovaná určitým kapitolám samosprávy, konkrétně samosprávě územní zaměřené na orgány obce.

Jako občana malé obce mě problematika orgánů obcí nemíjí, ale v zásadě přitahuje. To je dáno především tím, že členové mé rodiny jsou členy některých orgánů obce. Na podzim v roce 2018 jsem byla členem volební komise v komunálních volbách, a proto se mi naskytl možnost setkat se s názory občanů na zastupitelstvo a starostu. Bylo patrné, že většina občanů nechápe volební systém do zastupitelstva, protože si stěžovali na minulé volební období, kdy se jejich „favorit“ nestal starostou i přes to, že měl největší počet hlasů. Také jsem v rámci mého studia konala praxi na úřadech obcí. Při studiu na střední škole jsem absolvovala praxi na Městském úřadě v Klatovech, konkrétně na odboru občanských průkazů a cestovních pasů. Při mém nynějším studiu na fakultě právnické jsem absolvovala praxi na Úřadě městyse v Chudenicích.

V úvodu se plánuji věnovat pojmu veřejné správy, již se zaměřením na obecní samosprávu, ze které se diplomová práce odvíjí. Dle mého názoru je důležité charakterizovat obecní zřízení jako takové, a proto tuto charakteristiku obsahuje třetí kapitola. Územní samosprávu budu popisovat i na nejvyšší možné úrovni a to tedy pojmáním Ústavy České republiky.

Jádrem diplomové práce budou již jednotlivé orgány obce. Pozornost bych chtěla věnovat i zvláštním orgánům obce, které si veřejnost často plete s orgány zřízené radou obce. Samozřejmostí je, že oba zmíněné orgány mají jiné postavení a pravomoci. Proto se v práci snažím na „chaotické“ pojmy upozornit.

K oživení mnou vybraného tématu se budu snažit popsat orgány obcí v praxi. Praxi bude věnována celá kapitola, ve které považuji za nezbytné zmínit i judikaturu českých soudů. Mým cílem je dále vytvořit dotazníkové šetření týkající se postavení občanů Chudenic k orgánům obce. Budu pokládat otázky typu: zda navštěvují zasedání zastupitelstva obce, zda nahlíží do zápisů ze zasedání zastupitelstva, nejčastější důvody návštěvy obecního úřadu apod. Celkově mě zajímá jejich participace při činnosti orgánů. V praktické části plánuji

popsat i rozdílnost orgánů obcí v České republice oproti orgánům obcí jiného státu Evropy.

Jsem si vědoma, že problematiku obcí, respektive jejich orgánu, pojala odborná literatura rozsáhlým způsobem, ale věřím, že práce poslouží jako slušný příspěvek k dané problematice a že výsledek mého dotazníkového šetření bude zajímavý nejen pro čtenáře, ale popřípadě i pro orgány obcí v Chudenicích.

2. Pojem veřejné správy se zaměřením na obecní samosprávu

Veřejná správa se dotýká každého z nás a odvíjí se od ní celý následující text, proto je nutné na začátku práce vymezit pojem veřejné správy, její dělení a postavení.

Veřejná správa je velmi těžko definovatelný pojem, který nemá jednotné vymezení. Nejsnazším způsobem ji lze definovat jako **správu veřejných záležitostí**. Je vykonávána ve veřejném zájmu pro potřeby především osob nacházejících se na našem státním území.¹

Hendrych rozlišuje veřejnou správu v **materiálním** a **formálním** pojetí. V *materiálním* je veřejná správa chápána jako činnost státních nebo jiných veřejných institucí, při čemž jejich činnost není zákonodárstvím ani soudnictvím. V tomto případě nehraje roli, kdo tyto činnosti vykonává. V *pojetí formálním* je veřejná správa chápána jako soubor veřejných úkolů, které řeší orgány disponující působností tyto úkoly vyřešit. Je tedy kladen důraz na instituce a orgány a ne již tolik na činnost, jako je tomu v pojetí materiálním.²

Dříve byl jediným nositelem veřejné správy stát, tomu však dnes již tak není. Stát deleguje veřejnou správu na jiné nositele, při čemž speciální postavení mají územněsprávní korporace.³ Veřejnou správu lze dělit mnoha způsoby, ale pro účel této práce je nejvhodnější dělení na **státní správu** a **samosprávu**.

Státní správu vykonává především stát a jeho orgány. Mohou jí ale vykonávat i veřejnoprávní korporace a soukromoprávní subjekty, na které byl výkon státní správy delegován zákonem nebo na základě zákona.⁴ Centrální státní správu vykonávají ústřední orgány státu. Na úrovni územní správy státní správu vykonávají orgány s všeobecnou působností (obce jako základní samosprávný celek a kraje jakožto vyšší územně samosprávné celky) a územně dekoncentrované orgány státní správy. Ty vykonávají státní správu pouze

---

¹ HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. s. 2

² HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. s. 2 - 3

³ HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1, s. 2

⁴ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 80-738-0096-3, s. 12

v určitých úsecích daných územních obvody. Důvod jejich vzniku je takový, že orgány územní samosprávy nemohou vykonávat jejich specializovanou působnost.⁵

Samospráva vedle státní správy tvoří odvětví správy veřejné. Shoda mezi státní správou a samosprávou se projevuje v tom, že obě mají pravomoci vydávat právní předpisy, samozřejmě v nižším rozsahu než je tomu u zákonů. Jejím hlavním posláním je řešit záležitosti a problémy společenství, společenství reprezentovat a hájit zájmy společnosti. V samosprávě neexistují vztahy nadřízenosti a podřízenosti, existují pouze orgány s odlišnými kompetencemi. Tím se výrazně liší od státní správy.⁶

Dle působnosti samosprávy se dělí na územní a zájmovou či profesní. Rozdíl mezi samosprávou územní a profesní je především v objektu, ke kterému je spjata. Územní samospráva se váže k určitému území, ve kterém pravomocné subjekty samosprávu vykonávají, typickým příkladem jsou obce a kraje. Zájmová samospráva je pak spjata s lidskou činností, která spojuje určitý společný zájem, zde jsou nejčastějším příkladem profesní komory (česká advokátní komora, notářská komora apod.)

Územní samosprávu lze pak rozdělit na obecní a krajskou. Obce plní úkoly v zájmu občanů, jelikož jsou jedním z jejího základu. Vykonávají ale i státní správu, kterou stát na obce deleguje. Nutné je podotknout, že stát se při delegaci svých pravomocí nezbavuje, ale pouze je „zapůjčuje“ obcím. Díky delegaci státní správy na obce je občanům snadněji dostupná a pro stát výhodnější, především finančně. Nemusí zřizovat orgány státní správy v oblastech, kde existují orgány samosprávy.

Obce v oblasti samosprávy mohou jednat vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Spravují si své záležitosti samostatně a jsou v této oblasti autonomními orgány. Stát do jejich výkonu nemůže zasahovat, umožněno mu to je pouze na základě zákona, vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem, který zákon stanoví.⁷

---

⁵ *Mendel University in Brno* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=13004

⁶ *Základy správní vědy - výpisky z přednášek JUDr. Miloše Matuli, CSc.*. ZČU FPR, Plzeň, 2015.

⁷ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky čl. 101 odst. 4, Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích § 7 odst. 1

3. Charakteristika současného obecního zřízení

3.1. Ústava České republiky

Územní samospráva je na ústavní úrovni upravena v Ústavním zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále „Ústava“). Touto úpravou dává zákonodárce najevo, že územní samospráva má právoplatné a neopomenutelné místo v našem demokratickém státě.

Ústava se poprvé zmiňuje o územní samosprávě v základních ustanoveních v čl. 8, ten právo na samosprávu zaručuje. Tímto tvrzením se stát zavazuje tím, že samosprávu musí brát v úvahu i v dalších legislativních činnostech.⁸

Další zakotvení územní samosprávy obsahuje Ústava v čl. 79 odst. 3, kde umožňuje orgánům územní samosprávy vydávat vlastní právní předpisy na základě zákona, v jeho mezích a jsou-li k tomu zákonem zmocněny. Toto ustanovení je jedním ze znaků samosprávy, kdy ÚSC mohou vydávat obecně závazné vyhlášky a tak regulovat práva a povinnosti občanů v jejich územní působnosti.

Podrobnější vymezení územní samosprávy lze nalézt v Hlavě sedmé Ústavy ČR označené totožným pojmem *Územní samospráva*. Hlava se věnuje:

- Organizaci území ČR („Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.“),⁹
- postavení, pravomoci, složení, funkční období, způsob volby zastupitelstva,
- ÚSC jako veřejnoprávní korporace („Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu“).¹⁰ Mezi základní znaky obce se tedy řadí území, společenství občanů, právo na samosprávu a podle čl. 101 odst. 3, lze do této kategorie zařadit i ekonomickou samostatnost¹¹

⁸ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-794-4, s. 14

⁹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 99

¹⁰ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 101 odst. 3

¹¹ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-794-4, s. 15

- zásahu státu do činnosti („*Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem*“),¹²
- výkonem státní správy orgány územní samosprávy („*Výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon*“).¹³

Územně samosprávné celky naleznou v Ústavě i ustanovení o ochraně a to konkrétně v čl. 87 odst. 1 písm. c) Ústavy. Článek upravuje tzv. komunální ústavní stížnost. Tu podává veřejnoprávní korporace k Ústavnímu soudu a ten o ni rozhoduje. Jedná se především o případy, kdy stát nezákonně či protiústavně zasáhne do jejich samosprávné činnosti.¹⁴

3.2. Listina základních práv a svobod

Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky (dále „Listina“), obsahuje vymezení určitých principů, které se vztahují k obecní samosprávě. Její obsah, týkající se obecní samosprávy, je však velmi stručný. To je dáno tím, že účelem listiny není upravovat samosprávu, nýbrž práva a svobody občanů.¹⁵

Článek 17 odst. 5 Listiny stanoví, že orgány státní správy i samosprávy jsou povinny poskytnout přiměřené informace o své činnosti. Princip je blíže upraven v zákoně o obcích¹⁶ a v zákoně o svobodném přístupu k informacím.¹⁷ Tento princip je zárukou otevřenosti veřejné správy k občanům. Zákon o svobodném přístupu k informacím pak vysvětluje, co vše orgány samosprávy a státní správy mají povinnost zveřejňovat, čili co si konkrétně představit pod pojmem *přiměřeným způsobem*.¹⁸

Další princip pak zmiňuje čl. 21 odst. 1, kdy občané mají právo podílet se na správě věcí veřejných a to buď přímo či svobodnou volbou svých zástupců.

¹² Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 101 odst. 4

¹³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 105

¹⁴ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-794-4, s. 16 – 17.

¹⁵ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 16.

¹⁶ Např. § 12 odst. 12 zákona č. 128/2002 Sb., o obcích. Jedná se o povinnost orgánů obce zveřejnit jejich přijaté předpisy na úřední desce obecního úřadu.

¹⁷ Zákon č. 6/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹⁸ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 16.

Pokud se hovoří s tímto principem v souvislosti s obecní samosprávou, má Listina pod pojmem *přímo* na mysli místní referendum a pod pojmem *svobodnou volbou svých zástupců* komunální volby do zastupitelstev obcí, kdy zastupitelé zastupují občany daného územně samosprávného celku při výkonu obecní samosprávy.¹⁹

3.3. Evropská charta místní samosprávy

Územní samospráva v ČR je upravena nejen tuzemskými právními předpisy, ale i právem mezinárodním. Pro Českou republiku je významným dokumentem Evropská charta místní samosprávy. Má povahu mezinárodní smlouvy, jejíž obsah byl odsouhlasen Parlamentem ČR, ratifikován a vyhlášen prezidentem republiky. Pro ČR vstoupila v platnost 1. září 1999.²⁰

Cílem charty je sjednotit místní samosprávu mezi zeměmi, které chartu přijaly. Také se snaží o dosažení stavu, kdy se lidé budou podílet co možná jen v největší míře na chodu věcí veřejných. „*Evropská charta místní samosprávy chápe místní samosprávu jako právo a schopnost místních společenství v mezích daných zákonem na svou odpovědnost a v zájmu místního obyvatelstva upravovat a spravovat podstatnou část věcí veřejných*“.²¹ Díky odlišné právní úpravě každé země, nemusí všechny země přijmout Chartu v plném rozsahu. To je případ i České republiky, ta přijala Chartu s výhradami, tím pádem není vázána všemi ustanoveními.

V preambuli lze nalézt projev smluvních stran, že místní společenství je základ demokratického státu a pokud se občané chtějí podílet na správě věcí veřejných, nejlépe toho dosáhnou prostřednictvím územní samosprávy. Obsah charty je pak rozdělen do 18 článků. Určitými právy samosprávy se zabývají články 2 až 11.

Články obsahují:

- Článek 2 – zásada místní samosprávy je uznána vnitrostátní právní úpravou popřípadě se promítne i v ústavě státu,
- Článek 3 - definuje místní samosprávu,

---

¹⁹ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 16

²⁰ ²⁰ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 17

²¹ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 17-18

- Článek 4 – rozsah místní samosprávy,
- Článek 5 – ochrana hranic místních správních jednotek,
- Článek 6 – správní struktury a zdroje k plnění úkolů místních společenství,
- Článek 7 – podmínky výkonu odpovědnosti na místní úrovni,
- Článek 8 – správní dozor nad činností místních společenství,
- Článek 9 – finanční zdroje místních společenství,
- Článek 10 - právo místních společenství se sdružovat,
- Článek 11 – právní ochrana místní samosprávy.²²

3.4. Druhy obcí

Obce se českém demokratickém státě od sebe odlišují. Nezáleží na tom, zda svou velikostí, počtem obyvatel, sídelní strukturou, ekonomickým postavením apod. Jedno mají ale společné. Obce v České republice upravuje zákon 128/2000., o obcích (dále „obecní zřízení“ nebo „zákon o obcích“), výjimku ze zákona tvoří hlavní město Praha, které upravuje zvláštní zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze ve znění pozdějších předpisů. K tomu, aby model vnitřní organizace a působnosti obcí vyhovoval každé obci, česká legislativa uplatňuje dvě zásady, které se prolínají.²³

1. *Zásada jednotné obce* – postavení všech obcí upravuje jedna právní úprava – jednotné jsou normy v oblasti samostatné působnosti. Obce jsou si navzájem, díky této zásadě, rovnoprávné a nelze mezi nimi dělat rozdíly.
2. *Dělení obcí na více druhů* – Díky této zásadě mají obce rozdílné postavení v oblasti výkonu přenesené působnosti.²⁴ Lze si pod tím představit, že obecní úřad obce s rozšířenou působností má více agend ve výkonu přenesené působnosti než obecní úřad obce s pověřeným obecním úřadem.

²² Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy, ve znění pozdějších předpisů.

²³ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075527196, s. 116

²⁴ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075527196, s. 116

V České republice se obce dělí na:

- základní – obce, které nemají postavení městyse ani města,
- městyse,
- města,
- statutární města,
- hlavní město Praha.

Městysem může být obec, která užívala označení městys před 17. květnem 1954. Ta požádá předsedu Poslanecké sněmovny, aby jí za městys určil. Předseda určí den, od kterého se obec městysem stává. Není to však jediný způsob, jak se z obce může stát městys. Další možností je, že městysem může být obec, kterou tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny na návrh obce a po vyjádření vlády.²⁵

Městy jsou obce, které při nabytí účinnosti nynějšího platného obecního zřízení městy již byly. Městem může být i obec, která má alespoň 3000 obyvatel a stanoví ji tak na návrh obce předseda Poslanecké sněmovny. Městem může být i obec, která byla městem před 17. květnem 1954 a požádá předsedu Poslanecké sněmovny o to, aby se městem stala (v tomto případě není nutné splnit podmínku alespoň 3000 obyvatel).²⁶

Statutární města upravuje současná právní úprava (obecní zřízení) v § 4 odst. 1, kde přímo vyjmenovává města (např.: České Budějovice, Plzeň, Liberec, Karlovy Vary atd.). Pokud statutární města rozhodnou, mohou se členit na městské obvody nebo městské části, které mají vlastní orgány samosprávy.

Hlavní město Praha není upravena v obecním zřízení, ale upravuje jí zvláštní zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. Člení se na městské části, které naplňují některé znaky právního subjektu soukromého práva, a proto v právních vztazích vystupují pod vlastním

---

²⁵ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075527196, s. 117

²⁶ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075527196, s. 117

jménem a na vlastní odpovědnost. Tímto se výrazně liší od městských částí statutárních měst, které právními subjekty nejsou.²⁷

---

²⁷ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075527196, s. 124-127

4. Působnost Obce

Nejjednodušeji lze působnost obce charakterizovat jako „*souhrn práv a povinností, které jsou územnímu samosprávnému celku stanoveny k plnění jeho úkolů.*“²⁸

Už název *územně samosprávné celky* naznačuje, že se tyto veřejné korporace primárně spravují samy. Tím pádem musí mít územní, osobní (občany) a ekonomický (finance, majetek) základ. Jejich hlavním úkolem je pečovat o všestranný rozvoj svého území, o potřeby občanů a chránit veřejný zájem. Tyto úkoly vykonávají především v samostatné působnosti a stát do jejich činnosti nesmí zasahovat (povoleno je mu to jen na základě zákona.) Výkon samostatné působnosti však není jediná oblast, kde se územně samosprávné celky angažují. Mimo to vykonávají i státní správu, kterou na ně stát deleguje a to prostřednictvím přenesené působnosti.

4.1. Samostatná působnost

Samostatná působnost je pro obce primární oblast, ve které mohou realizovat své pravomoci. § 7 obecního zřízení stanoví, že činnosti v této působnosti spravuje obec zcela samostatně bez zásahu státu a orgánů krajů (zasáhnout mohou, jen vyžaduje-li to ochrana zákona a zákonem stanoveným způsobem).²⁹ Do samostatné působnosti spadají pouze záležitosti v zájmu obce a občanů, proto lze hovořit, že se jedná o jakousi omezenou působnost, zaměřující se především na občany územně samosprávného celku.

Působnost obce zmiňuje i § 8 obecního zřízení, který říká, že pokud sám zákon nestanoví, že se jedná o přenesenou působnost, jde o působnost samostatnou.³⁰ Jaké povinnosti v samostatné působnosti smí obec upravit obecně závaznou vyhláškou pak stanoví § 10 obecního zřízení.³¹ Především se jedná o oblasti veřejného pořádku, kulturních akcí a čistoty veřejného prostranství a pokud tak stanoví zvláštní zákon. Podrobněji samostatnou působnost upravuje § 35 a následující obecní zřízení. Co se týká konkrétních záležitostí, spadajících

---

²⁸ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075527196, s. 165

²⁹ Zákon č. 128/2001 Sb., o obcích, § 7

³⁰ Zákon č. 128/2001 Sb., o obcích, § 8

³¹ Zákon č. 128/2001 Sb., o obcích, § 10

do samostatné působnosti, konkretizuje v § 84 a 85 (pravomoci zastupitelstva v samostatné působnosti) a v § 102 (pravomoci rady v samostatné působnosti).³²

4.2. Přenesená působnost

V přenesené působnosti vykonávají územně samosprávné celky státní správu cizího subjektu (nositele) a to státu. Ten své povinnosti deleguje na orgány obcí a krajů, které je vykonávají jeho jménem. Důvodem této delegace je zájem státu na tom, aby výkon státní moci byl v určitých oblastech jednotný pro všechny územně samosprávné celky.³³ Výkon státní správy lze orgánům samosprávy svěřit, jen stanoví-li tak zákon. Ústava výslovně počítá s delegací na orgány obcí a krajů, nikoliv na obce a kraje jako takové.³⁴ K tomu, aby obec výkon státní správy činila jak nejlépe jen je to možné, má dle § 62 obecního zřízení nárok na finanční příspěvek k plnění úkolů v přenesené působnosti, jenž je vyplácen ze státního rozpočtu.³⁵

Jak vyplývá ze zásady jednotné obce, orgány při výkonu samostatné působnosti si jsou rovny, neexistuje vztah nadřízenosti a podřízenosti. Jsou pouze orgány s odlišnými kompetencemi. Opakem je působnost přenesená, pro kterou jsou typické hierarchické vztahy nadřízenosti a podřízenosti mezi orgány. Orgán na nižším stupni je podřízen stojícímu orgánu v organizaci výše. Rozsah výkonu přenesené působnosti je u každé obce jiný, a proto se dělí do 3 kategorií. Prvním typem jsou tzv. „jedničkové“ obce nebo-li obce se základním rozsahem výkonu státní správy (celkem 6258 obcí – spadají sem veškeré obce v ČR). Druhým typem jsou „dvojkové“ obce, nebo-li obce s pověřeným obecním úřadem (celkem 388 obcí). Pověřený obecní úřad mimo výkonu přenesené působnosti v základním rozsahu vykonává i přenesenou působnost pro obce ve svém správním obvodu. Příkladem typické agendy pro dvojkovou obec je výkon matriky. Posledním typem jsou tzv. „trojkové“ obce, což jsou obce s obecním úřadem s rozšířenou působností (celkem 205 obcí). Ten mimo výkon státní správy v základním

---

³² Zákon č. 128/2001 Sb., o obcích, § 84, 85 a 102

³³ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075527196, s. 167

³⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1, s. 105

³⁵ Zákon č. 128/2001 Sb., o obcích, § 62

rozsahu a vedle přenesené působnosti pověřených obecních úřadů vykonává též přenesenou působnost pro obce ve svém správním obvodu. „Trojkové“ obce plní nejvíce povinností v oblasti přenesené působnosti. Příkladem agendy je odbor vnitřních věcí - vydávání cestovních dokladů či řidičských průkazů.^{36 37}

---

³⁶ *Portál územního plánování: Členění obcí podle rozsahu výkonu státní správy* [online]. [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp#index_2

³⁷ *Český statistický úřad: Okresy České republiky - 2017* [online]. [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/okresy-ceske-republiky>

5. Orgány obce

Obec je veřejnoprávní korporace, která může vystupovat pod svým jménem a na vlastní odpovědnost. Koná tak prostřednictvím svých orgánů, které ale právní subjektivitu nemají. Tu má jen obec jako celek. Obecní zřízení ve svém § 5 vyjmenovává orgány obce, kterými jsou: zastupitelstvo obce (dále zastupitelstvo), rada obce (dále rada), starosta obce (dále starosta), obecní úřad obce (dále obecní úřad), zvláštní orgány obce (dále zvláštní orgány). Zvláštní postavení má obecní policie. O té sice zákon o obcích nestanoví, že se jedná o orgán obcí. Ale její postavení vymezuje zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, který ji za orgán obce považuje. Pokud je v obci zřízena rada, může zřizovat komise, které obecní zřízení považuje za orgán obce jako takový. Pokud jim byl svěřen výkon v přenesené působnosti, mají postavení výkonných orgánů, jinak jsou orgány pouze iniciativními a poradními. Statutární města nemají starostu nýbrž primátora, nemají ani obecní úřad, ale magistrát. V čele úřadu městské části či městského obvodu statutárního města stojí právě primátor.³⁸ Důležité je však podotknout, že všechny vyjmenované orgány nemusí mít každá obec. V některých obcích se např. nevolí rada, jelikož jejich zastupitelstvo nemá alespoň 15 členů. V jiných zase např. rada nemusí zřizovat komise. Jen zákon stanoví, jaké orgány jsou zřízeny obligatorně a jaké fakultativně.

Jak již bylo zmíněno, mezi orgány obce neexistuje dělba moci, ale dělba činností. Tím pádem nejsou nadřízené a podřízené orgány, nýbrž jen orgány s odlišnými kompetencemi. Uplatňuje se zde princip vlády shromáždění, to znamená, že existuje jeden dominantní orgán, kterému jsou ostatní odpovědny a obsazením jsou od něj odvozeny.³⁹

5.1. Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je kolektivním orgánem, jehož postavení v obci dominuje. Nad jeho rozhodnutím stojí de facto již jen místní referendum. Členy volí přímo občané v komunálních volbách a vítězná strana volí ze svých členů starostu. Ten tedy není volen přímo občany, ale zastupiteli. Počet členů zastupitelstva není striktně dán. Zákon upravuje pouze maximální a minimální

---

³⁸ Zákon č. 128/2001 Sb., o obcích, § 5

³⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 168

počet s přihlédnutím na počet obyvatel a rozlohu území obce. Funkční období zastupitelstva je čtyřleté.

5.1.1. Počet členů a volby do zastupitelstva

Počet členů zastupitelstva je odvozen od velikosti území a od počtu obyvatel obce, při čemž zákon stanoví pouze minimální a maximální počet v rozmezí 5 – 55 členů. Rozhodnutí zastupitelstva, kolik bude mít v daném volebním období členů, musí zveřejnit nejdéle 85 dní před volbami a počet členů, který má být zvolen, oznámí na úřední desce nejdéle do 2 dnů po stanovení zastupitelstva. V případě, že dojde ke sloučení obcí nebo oddělení části obce, určí počet volených zastupitelů Ministerstvo vnitra. Pokud je nově zřízena městská část nebo městský obvod územně členěného statutárního města, rozhoduje o počtu členů zastupitelstva magistrát v přenesené působnosti.⁴⁰

Pro stanovení počtu zastupitelů je rozhodující počet obyvatel obce k 1. lednu roku, ve kterém se konají volby. Pokud však zastupitelstvo neuchválí v počtu zastupitelů změnu, volí se stejný počet, jako tomu bylo v končícím volebním období.⁴¹

Počet členů zastupitelstva	
do 500 obyvatel	5 až 15 členů
nad 500 do 3000 obyvatel	7 až 15 členů
nad 3000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
nad 10000 do 50000 obyvatel	15 až 35 členů
nad 50000 do 150000 obyvatel	25 až 45 členů
nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů

Tabulka č. 1 - počet členů zastupitelstev, zdroj: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 68

⁴⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 67,68.

⁴¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 68 odst. 3

Zastupitelstvo obce je voleno v komunálních volbách, které vyhláší prezident republiky. Volí se tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.⁴²

Může však nastat situace, kdy nedojde ke zvolení zastupitelstva. První důvod je takový, že oprávněná osoba podá návrh na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta a soud s tímto návrhem souhlasí. Druhým důvodem je to, že se volby nekonaly (u volební strany se vyskytly závady a ta je ve stanovené lhůtě neodstranila, výsledkem je vyškrtnutí kandidáta z volební listiny). Posledním důvodem nekonání voleb je neodevzdání zápisu okrskovou volební komisí o průběhu a výsledku hlasování.⁴³

Jestliže nedojde ke zvolení zastupitelstva díky výše zmíněným důvodům, ministr vnitra vyhlásí opakované volby nebo opakované hlasování do 30 dnů od oznámení usnesení soudu u důvodu prvního. Vyhlásí dodatečné volby do 30 dnů po uveřejnění celkových výsledků Státní volební komisí u důvodu druhého a třetího.⁴⁴ V jiných případech se zastupitelstvo zvolí, ale i přes to se konají volby nové. Zákon uvádí následující důvody:

- sníží-li se počet členů více než o polovinu a nejsou náhradníci,
- sníží-li se počet členů na méně než 5 a nejsou náhradníci,
- vznikne-li nová obec, městská část nebo městský obvod,
- rozpustí-li se zastupitelstvo podle zvláštního právního předpisu⁴⁵

Pokud ale k výše zmíněným důvodům dojde v posledním půl roce funkčního období zastupitelstva, nové volby se již nekonají.⁴⁶

5.1.2. Mandát člena zastupitelstva obce

Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením v momentě ukončení hlasování ve volbách, čili nikoliv až po složení slibu, jak se mnozí domnívají.⁴⁷

---

⁴² Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, § 2, § 3 odst. 1

⁴³ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, § 54 odst. 1

⁴⁴ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, § 54 odst. 2,3,4

⁴⁵ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, § 58 odst. 1

⁴⁶ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, § 58 odst. 2

Zvolený zastupitel má povinnost složit slib, který je skládán na prvním zasedání a potvrzen členovo podpisem. Pokud by však odmítl slib složit či ho složil s výhradou, mandát zaniká. Jestli se člen nezúčastní prvního zasedání po volbách, automaticky to neznamená zánik mandátu. Účast na prvním zasedání není tedy podmínkou pro výkon funkce zastupitele. Slib se skládá na prvním zasedání, kterého se zastupitel zúčastní. Pokud se tedy člen nemůže prvního zasedání zúčastnit, slib složí na zasedání následujícím.⁴⁸

*Funkce člena zastupitelstva obce je veřejnou funkcí.*⁴⁹ Zastupitel tedy nesmí být pro výkon funkce krácen na svých právech plynoucích z pracovního poměru nebo poměru obdobného. Proto pokud by uvolněný člen nebyl do funkce zvolen v dalším volebním období, má zaručené, že se může vrátit na svoji pracovní pozici, kterou vykonával před zahájením výkonu funkce v zastupitelstvu. V předchozí větě byl zmíněn pojem *uvolněný člen*. Tím se rozumí, že osoba zvolená do funkce uvolněného člena zastupitelstva přestane vykonávat povinnosti plynoucí mu z pracovního poměru a plně se věnuje výkonu funkce člena zastupitelstva – typickým příkladem je starosta obce, který je ve větších obcích zpravidla uvolněným členem. Protikladem uvolněného člena je pak *člen neuvolněný*. Ten vykonává funkci zastupitele vedle dosavadního pracovněprávního vztahu. Rozdělení zastupitelů na členy uvolněné a neuvolněné má ovšem i jiné rozdíly, které budou zmíněny v kapitole odměňování zastupitelů.⁵⁰

Svoji funkci vykonává zastupitel osobně v souladu se slibem a není vázán příkazy z řad voličů, politických stran či jiných subjektů, které jej kandidovali.

Existují však i důvody pro které mandát člena zastupitelstva zaniká a to:

- Odmítnutím složení slibu či složení slibu s výhradou. Je jedno, zda je odmítnutí písemné či ústní, obě dvě možnosti vedou ke stejnému závěru a to k zániku mandátu člena zastupitelstva.
- Volbami do nového zastupitelstva. Je dáno, že funkční období člena zastupitelstva je 4leté. Mohou ale nastat případy, kdy se mandát člena o pár dní prodlouží nebo zkrátí. Důvodem je, že při doslovném počítání

---

⁴⁷ „Slibuji věrnost České Republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce (města) a jejích (jeho) občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky.“

⁴⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 169–170

⁴⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 70 odst. 1

⁵⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 171 - 173

času by datum uplynutí funkčního období připadalo pokaždé na jiný kalendářní den.

- Rezignací, písemně doručenou do rukou starosty⁵¹. Je-li doručena starostovi, již ji nelze vzít zpět, mandát je možné získat pouze novými volbami. Pozor si musí dávat především zastupitelé vykonávající více funkcí (např. je členem zastupitelstva i členem rady). Ti jestliže doručí rezignaci bez uvedení, jaké funkce se týká, je neplatná.
- Úmrtím nebo prohlášením za mrtvého.
- Vyslovením zastupitelstva z důvodů:
  - Neslučitelností funkcí,
  - ztrátou volitelnosti,
  - pravomocným rozsudkem soudu odsuzujícím k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za úmyslný trestný čin.Ztrátu mandátu vyslovuje zastupitelstvo na první nastávající schůzi poté, co se o důvodech dozví.
- Dnem, kterým se obec sloučí s jinou obcí nebo k jiné obci připojí. Podmínkou pro sloučení a připojení je dohoda dotčených obcí, která mimo jiné obsahuje i sídlo orgánů obcí.^{52 53}

Uprázdnil-li se mandát v zastupitelstvu obce, nastupuje za člena tohoto zastupitelstva náhradník z kandidátní listiny téže volební strany v pořadí podle § 45 odst. 5, a to dnem následujícím po dni, kdy došlo k zániku mandátu.⁵⁴ Jako první tedy nastupuje náhradník s největším počtem hlasů od posledního voleného mandátu. Novému členovi předá rada obce osvědčení o tom, že se stal zastupitelem a od jakého dne. Není-li náhradník, mandát zůstane prázdný do dalších voleb.⁵⁵

5.1.2.1. Práva a povinnosti člena zastupitelstva

Každý člen zastupitelstva má při výkonu své funkce práva a povinnosti a je jedno, zda se jedná o uvolněného člena či ne. Práva členů upravuje § 82 obecního zřízení, povinnosti pak obsahuje § 83 téhož zákona.

⁵¹ U statutárního města do rukou primátora

⁵² Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, § 55

⁵³ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 175 - 178

⁵⁴ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, § 56 odst. 1

⁵⁵ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, § 56 odst. 2 a 3

Člen zastupitelstva má oprávnění:

- a) Podnětu – člen zastupitelstva disponuje oprávněním podávat zastupitelstvu, radě, výborům či komisím návrhy na projednání. Podá-li jej člen na jejich „shromáždění“⁵⁶, nemají povinnost se jím bezprostředně v daném okamžiku zabývat. Mohou je projednávat až na jejich dalším jednání. To neplatí, pokud se návrh týká programu zasedání zastupitelstva.⁵⁷
- b) Interpelace – Velmi využívaným oprávněním zastupitele je vznášet dotazy, připomínky a podněty radě obce, ale i jejím jednotlivým členům; předsedům výborů; statutárním orgánům PO, vedoucím příspěvkových organizací nebo organizačních složek, jež obec založila.⁵⁸ Na položené otázky, musí člen zastupitelstva obdržet odpověď do 30 dnů. I když zákon nezmiňuje, zda může člen zastupitelstva využívat práva interpelace i na ostatní orgány a subjekty obce, mylný by byl názor, který by to za zákaz považoval.
- c) Informace – Člen zastupitelstva může požadovat informace, které souvisejí s výkonem jeho funkce od zaměstnanců obecního úřadu nebo právnických osob, které obec založila. Zpráva musí být poskytnuta, pokud to zákon nezakazuje, do 30 dnů od požádání,⁵⁹

Povinnostmi člena zastupitelstva jsou:

- a) zúčastňovat se zasedání zastupitelstva či jiných orgánů, pokud je jejich členem,
- b) plnit úkoly, které mu orgány, jejichž je členem, uloží,
- c) hájit zájmy občanů obce,
- d) vystupovat a jednat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce,
- e) vyhnout se střetu zájmů – pokud u člena zastupitelstva nasvědčují skutečnosti k tomu, že by jeho účast na projednávání a rozhodování ohledně záležitostí v orgánech obce mohl znamenat pro něj škodu nebo výhodu či pro osobu jemu blízkou, pro fyzickou nebo právnickou osobu,

---

⁵⁶ Zastupitelstvo - zasedání, rada – schůze, výbory a komise - podle obecního zřízení se schází dle potřeby, nemají však stanovené označení jejich jednání. (<https://www.moderniobec.cz/vybory-zastupitelstva-obce-1/>)

⁵⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 178

⁵⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 178

⁵⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 178 - 179

kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci, je povinen tuto skutečnost sdělit orgánu ještě před zahájením jednání.⁶⁰

5.1.3. Odměňování zastupitele

Zákon o obcích stanoví nároky členů zastupitelstva na odměnu z vykonané funkce. Proto je nepostradatelné je dělit na členy uvolněné a neuvolněné. Uvolnění členové, kteří ve funkčním období nevykonávají své dosavadní zaměstnání, mají nárok na měsíční odměnu, v postavení „náhradního příjmu“ za mzdu, do té doby poskytující zaměstnavatelem. Je však nutné podotknout, že těmto osobám zůstává i nadále zachován pracovní poměr. Pokud by se stalo, že by jejich funkce skončila, ať již v probíhajícím volebním období či v následujícím, mohou vykonávat jejich zaměstnání konající před uvolněnou funkcí člena zastupitelstva. Pokud jeho dosavadní pozice již neexistuje, zaměstnavatel ho přiřadí na pracovní místo podle pracovní smlouvy. Neuvolnění členové pak funkci vykonávají souběžně se svým dosavadním zaměstnáním. O tom, kteří členové zastupitelstva budou uvolnění a kteří ne, rozhoduje výhradně a pouze zastupitelstvo.⁶¹

Jak již bylo zmíněno, uvolněným členům zastupitelstva náleží za jejich výkon měsíční odměna, vyplácena z rozpočtu obce. Výše měsíční odměny je spjata s druhem výkonu funkce a velikostí obce dle počtu obyvatel. Logické je, že čím větší obec, tím vyšší odměna. Konkrétně pak výši odměny stanoví vládní nařízení č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev. Výše měsíčních odměn uvolněných členů nemá povahu maximální výše, ale fixní částky. Tu obdrží každý uvolněný zastupitel k danému měsíci, stejně jako zaměstnanec mzdu. Výše zmíněné vládní nařízení pak rozděluje jinou výši fixní částky pro starosty, místostarosty, předsedy výborů apod. a stanoví výši příplatku náležící k odměně podle počtu obyvatel v obci. Uvolnění zastupitelé mají na měsíční odměnu nárok ode dne, kdy byli zvoleni nebo jmenováni do funkce. Důležité je zmínit, že se odměna poskytuje pouze po dobu výkonu funkce a pokud

---

⁶⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 83

⁶¹ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 171

by člen vykonával souběžně více funkcí je mu vyplácena pouze jedna měsíční odměna a to ta nejvyšší.⁶²

U neuvolněných členů zastupitelstva je způsob odměňování odlišný. Zaměstnavatel musí neuvolněnému členovi poskytnout pracovní volno, které člen potřebuje k výkonu své funkce. I zde platí to, že zaměstnavatel musí poskytnout zastupiteli náhradu mzdy, za dny, které zastupitel potřeboval pro výkon člena. Náhrada ale není nákladem pro zaměstnavatele. On ji zaměstnanci sice vyplatí, ale obec mu danou částku uhradí a to včetně pojistného na veřejném zdravotním pojištění, pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Mimo zmíněnou náhradu mzdy zpravidla neuvolnění členové pobírají i měsíční odměnu. To především z důvodů, že vykonávají funkci i mimo pracovní dobu. V praxi spíše v odpoledních hodinách (např. zasedání zastupitelstva). Odměna u neuvolněných členů není nárokována. Jestli ji člen bude dostávat a v jaké výši, rozhoduje zastupitelstvo. To je při stanovení výše odměny svazováno nařízením č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstva, stanovující maximální výši odměny podle toho, o jaký druh funkce se jedná a kolik má obec obyvatel. Měsíční odměna se neuvolněným členům, na rozdíl od uvolněných, vyplácí ode dne, který stanoví zastupitelstvo. Pokud neuvolněný člen vykonává zároveň více funkcí, odměna mu může být poskytnuta do výše, kterou tvoří souhrn odměn za jednotlivé funkce.⁶³

Uvolněnému členovi zastupitelstva, a pokud v obci plní funkci starosty neuvolněný člen, náleží odměna při skončení funkčního období. Je to jakási odměna za to, jak řádně vykonávali svoji funkci.⁶⁴

5.1.4. Působnost a pravomoc zastupitelstva obce

Z čl. 101 odst. 1 Ústavy vyplývá, že: „*obec je samostatně spravována zastupitelstvem.*“⁶⁵ Z toho lze chápat, že tedy zmíněný orgán obec spravuje v samostatné působnosti, přísluší mu ty nejdůležitější pravomoci a má největší podíl na chodu obce. Naopak v přenesené působnosti nejsou zastupitelstvu žádné

---

⁶² KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář. 2.*, aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 172 a 178

⁶³ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář. 2.*, aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 172, 175-176

⁶⁴ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář. 2.*, aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 180

⁶⁵ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republik, čl. 101 odst. 1

pravomoci svěřeny. Mimo výjimky stanovené zvláštním zákonem, (např. vydávat nařízení obce v obci, kde není zřízena rada) nesmí zastupitelstvo obce zasahovat a ovlivňovat výkon veřejné správy.

Ustanovení v obecním zřízení, které vysvětluje, co spadá do samostatné působnosti, je § 35, ten odkazuje na § 84 téhož zákona, který taxativním výčtem vymezuje, v jakých záležitostech má zastupitelstvo pravomoc rozhodovat. Jedná se o pravomoci, které nemůže delegovat na jiné orgány. Jsou to následující pravomoci podle § 84.

Zastupitelstvo schvaluje program rozvoje obce. Jedná se o dokument, který obsahuje oblasti rozvoje obce, a možná řešení plánovaných změn. Program není povinný jako například územně plánovací dokumentace. Pomoc při zpracování programu nabízí ministerstvo pro regionální rozvoj a to svou aplikací ObcePRO.⁶⁶

Další pravomocí zastupitelstva je **schvalování rozpočtu a závěrečného účtu** obce. Detaily o rozpočtovém procesu obsahuje samostatný Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (dále zákon o rozpočtových pravidlech). Realizaci rozpočtu zastupitelstvo kontroluje prostřednictvím závěrečného účtu. Proto obligatorně zřizuje finanční výbor kontrolující hospodaření obce.⁶⁷

Může **zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy**, jimi kontroluje hospodaření obce. Úpravu zřizování fondů obsahuje opět zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Zdrojem fondů jsou především přebytky hospodaření z minulých let, příjmy z běžného roku či převody financí.⁶⁸

Zastupitelstvo může **zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky** obce. Důvodem, proč obec zřizuje oba typy organizace je hospodaření s obecním majetkem či zabezpečování veřejně prospěšných činností. Rozdíl mezi dvěma zmíněnými je takový, že příspěvková organizace má právní subjektivitu. Může tedy v právních vztazích jednat vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Na druhou stranu zpravidla nevytváří zisk. Organizační složky pak právní subjektivitu nemají.⁶⁹

---

⁶⁶ Program rozvoje obce (PRO). *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Regionalni-rozvoj/Rozvoj-obci>

⁶⁷ *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-597-1, s. 473

⁶⁸ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 5 odst. 2

⁶⁹ BŘEŇ, Jan. *Příspěvkové organizace obce* [online]. 2.8.2017 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6738044>

Za účelem kontroly hospodaření s obecním majetkem **zřizuje zastupitelstvo i právnické osoby**. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů umožňuje územně samosprávným celkům zřizovat jen dva druhy obchodních společností a to akciovou společnost a společnost s ručením omezeným. Sice zákon přímo nezakazuje zřizovat i jiné obchodní společnosti, ale nelze tvrdit, že díky tomu mohou zakládat jakékoliv⁷⁰

Výhradní pravomocí zastupitelstva je také **delegování zástupců obce na valnou hromadu obchodních společností a navrhopvat zástupce obce do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast**. Touto delegací je kontrolován majetek vložený do těchto společností a případné finanční závazky, které by mohly obci vzniknout z rozhodnutí valné hromady.⁷¹

Zastupitelstvo obce **vydává obecně závazné vyhlášky**. Ty regulují povinnosti občanů daného území. Jedná se o podzákonné právní předpisy, které nesmí odporovat právním předpisům vyšší právní síly. Tato pravomoc vyplývá již z čl. 104 odst. 3 Ústavy ČR, obecní zřízení pravomoc nejspíš zmiňuje pro lepší přehlednost a celost zákona.⁷²

Vyhrazenou pravomocí zastupitelstva je i rozhodování o **vyhlášení místního referenda** - jak z vlastní iniciativy, tak na návrh přípravného výboru. Referendum je jeden z nástrojů, jak se občané podílejí na rozhodování v obci. Jeho hlavní výhodou je závaznost výsledku, kterým se zastupitelstvo musí zabývat.⁷³

Dále může navrhopvat **změny katastrálních území uvnitř obce, schvaluje dohody o změně hranic obce a o slučování obcí**. Obec má jedno či více katastrálních území tvořený nemovitostmi. Pravomoc provádět změny má pouze katastrální úřad. Co se týče připojení obce, je neracionální, že zastupitelstvo může rozhodovat pouze o sloučení obce, kdežto o připojení obce k jiné již rozhodovat nemůže.

---

⁷⁰ POSPÍŠIL, Petr. *Územní samosprávné celky jako zřizovatelé, zakladatelé a společníci právnických osob: obchodní společnosti územních samosprávných celků* [online]. Brno, 2012 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/phj4g/DISERTACNI_PRACE_PhD_FINAL.doc. Disertační práce. Masarykova univerzita, fakulta právnická.

⁷¹ *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-597-1, s. 473

⁷² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 84 odst 2 písm.) h

⁷³ ANDRÁŠIK, Petra. *Jak dosáhnout vyhlášení místního referenda?* [online]. [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://frankbold.org/poradna/kategorie/mistni-referendum/rada/jak-dosahnout-vyhlaseni-mistniho-referenda>

Zastupitelstvo má **pravomoci i v oblasti zastupitelstva a jiných orgánů obcí**. Po komunálních volbách volí z členů zastupitelstva starostu, místopředsedu/y a členy rady obce, při čemž určuje i počet členů rady. Zvolené osoby může i naopak odvolávat z funkcí. Neuvolněným členům zastupitelstva stanoví výši jejich odměny. Pokud uvolněný člen před zahájením funkce podnikal, zastupitelstvo stanoví výši paušální částky ušlého zisku. Celkově zastupitelstvo rozhoduje o financích pro členy zastupitelstva a stanoví pravidla při poskytování cestovních náhrad.

Další výhradní pravomocí zastupitelstva je rozhodování **o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranstvích**. Avšak rozhodovat o změně názvu obce již nemůže, tuto pravomoc má jen Ministerstvo vnitra.

I rozhodování, jestli obec bude spolupracovat s jinými obcemi a v jaké formě, je na zastupitelstvu. Účelem spolupráce je poskytování kvalitnějších a efektivnějších veřejných služeb. Přitom se snaží dosáhnout menších nákladů na veřejné služby.⁷⁴

Obecně závaznou vyhláškou zastupitelstvo **zřizuje obecní policii**.

Výše zmíněný výčet není jediný, který se věnuje pravomocím zastupitelstva v samostatné působnosti. Další ustanovení, které se jí věnuje, je následující a to § 85 obecního zřízení. Ten říká, v jakých záležitostech zastupitelstvo rozhoduje o právních jednáních.

Zastupitelstvu obce je vyhrazeno **rozhodovat o nabytí a převodu hmotných věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů a o převodu bytů a nebytových prostor z majetku obce**. Je jedno, zda se jedná o převod úplatný nebo bezúplatný, důležité je, aby obec zveřejnila záměr o převodu majetku. Pokud tak neučiní a majetek převede, je toto jednání neplatné. Návrh na neplatnost právního jednání může podat ten, kdo má na jednání právní zájem nebo státní zastupitelství, kterého k tomu opravňuje zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství. Není možné, aby zastupitelstvo rozhodlo o převedení inženýrských sítí a pozemních komunikací. Inženýrské sítě

---

⁷⁴ *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-597-1, s. 476

jsou dle občanského zákoníku (§498 odst. 1 a § 50) samostatné nemovité věci stejně jako pozemní komunikace.⁷⁵

Zastupitelstvu je dále vyhrazeno **rozhodovat o poskytování věcných a peněžitých darů v hodnotě nad 20 000 Kč**. Dary se jedné osobě v každém kalendářním roce sčítají, a pokud by právnické nebo fyzické osobě měl být poskytnut dar nad 20 000 Kč, o jeho přijmutí rozhodne zastupitelstvo.

Rozhodování o **poskytnutí dotací a návratných finančních výpomocí nad 50 000 Kč** je další z pravomocí zastupitelstva dle § 85 zákona o obcích. Dotace se nesčítají, jako tomu bylo u poskytování darů. To znamená, že pokud by PO měla být např. čtyřikrát ročně poskytnuta dotace ve výši 20 000 Kč, nerozhoduje o tom zastupitelstvo.⁷⁶

Rozhodování o uzavření smlouvy o společnosti a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o společnosti, jejíž je obec společníkem, je neméně důležitou pravomocí zastupitelstva.

Zastupitelstvo může **rozhodovat o peněžitých a nepeněžitých vkladech do právnických osob**. Toto oprávnění nemůže svěřit jinému orgánu obce, tzn., že se jedná o výhradní pravomoc zastupitelstva.

Další pravomoc v oblasti majetkoprávní tvoří **rozhodování o vzdání se práva a prominutí dluhu vyšší než 20 000 Kč**. O prominutí dluhu nižšího než je tato částka rozhoduje rada. Pokud není v obci zřízena, přebírá její kompetence starosta nebo obecní úřad.⁷⁷

Jedná-li se o zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě nižší než je 20 000 Kč, rozhoduje o tom rada obce. Pokud není zřízena, tak stejně jako u předchozího případu rozhoduje starosta nebo obecní úřad. Avšak přesahuje-li částka 20 000 Kč, pravomocí v rozhodování koresponduje zastupitelstvo. Stejně je tomu tak i u **rozhodování postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč**.

Rozhoduje o dohodách o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců. To ale neznamená, že musí rozhodovat i o splátkách s dobou splatnosti kratší. Pokud si tuto pravomoc nevyhradí a není-li svěřena starostovi nebo obecnímu úřadu, může spadat na radu obce, je-li zřízena.

---

⁷⁵ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 202

⁷⁶ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 172, 202 - 203

⁷⁷ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 203 - 204

Rozhoduje o uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo zápůjčky, o převzetí dluhu, o převzetí ručitého závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o společnosti. Tyto právní jednání se řídí § 2716 a násled. Občanského zákoníku.⁷⁸

Není jasné, pokud **zastupitelstvo rozhoduje o zastavení nemovitých věcí**, zda se do této kategorie zařazují i byty a nebytové prostory. V jiných ustanoveních zákonodárce rozlišuje věci na nemovité a byty či nebytové prostory.⁷⁹ Je tedy vhodnější, aby o zastavení bytů a nebytových prostor rozhodovalo zastupitelstvo. Pokud si v ostatních případech nevyhradilo pravomoc, může rozhodovat rada nebo obecní úřad.

V případech, kdy chce zastupitelstvo **rozhodnout o vydání komunálních dluhopisů**, je potřeba předchozího souhlasu ministerstva financí. To souhlas neudělí, pokud se prokáže, že díky ekonomické situaci obce nemůže závazky související s vydáním komunálních dluhopisů splnit.

K nabytí a převodu práva stavby a k smluvnímu řízení práva stavby může dát zastupitelstvo souhlas, pokud jsou ve vlastnictví obce.

Vyhrazenou působností zastupitelstva je v neposlední řadě **rozhodování o zpeněžení hmotné nemovité věci ve vlastnictví obce nebo práva stavby ve veřejné dražbě a nabytí hmotné nemovité věci nebo práva stavby obcí v dražbě**. Zákonodárce v ustanovení přímo připouští tuto pravomoc svěřit radě nebo starostovi. Obci nestačí pouze projevení vůle nabyt nebo pozbytí movitou věc, ale měla by i stanovit podmínky, za jakých má k jednání dojít.⁸⁰

Mimo obecní zřízení mohou i zvláštní zákony zmocňovat zastupitelstvo k rozhodování. Typickým příkladem je stavební zákon,⁸¹ kdy zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou schvaluje územní a regulační plán.⁸²

Zastupitelstvo je de facto ze svého postavení a výčtu pravomocí nadřazeno ostatním orgánům. Může si vedle pravomocí, které mu vyhrazuje ať zákon o obcích nebo jiný zvláštní předpis, vytyčit další pravomoci v samostatné působnosti obce. Výjimkou jsou pravomoci spadající do působnosti rady, zde si pravomoci vytyčit nemůže.

⁷⁸ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 204

⁷⁹ Např. § 85 písm. a) obecního zřízení

⁸⁰ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 201 - 206

⁸¹ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

⁸² KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 197 - 198

5.1.5. Zasedání zastupitelstva obce

Lze říci, že zastupitelstvo na svých zasedání realizuje svoji působnost. Obecní zřízení zasedání neupravuje příliš podrobně, pouze zmiňuje základní pravidla. Podrobněji si zasedání upravuje samo zastupitelstvo prostřednictvím jednacího řádu. Proto má zastupitelstvo poměrně široký rozsah možností, jak zasedání vést. Schází se minimálně jedenkrát za tři měsíce, obvykle však podle potřeby. Zasedání svolává a řídí starosta, který je povinen svolat zasedání do 21 dnů od požádání alespoň jedné třetiny členů nebo hejtmana kraje, v jehož území se obec nachází. Pokud jej starosta nesvolá, musí tak učinit místostarosta nebo jiný člen zastupitelstva.⁸³

Je-li přítomna alespoň nadpoloviční většina všech členů, zastupitelstvo je usnášeníschopné. Pokud však na začátku zasedání nebo v jeho průběhu není splněn počet členů k usnášení, předseda zasedání ukončí a do 15 dnů se svolá zasedání náhradní.⁸⁴ Pokud se zastupitelstvo nesejde déle než 6 měsíců, aby se mohlo usnášet, rozpustí jej ministerstvo vnitra. Proti tomuto úkonu může zastupitelstvo podat k soudu žalobu.⁸⁵

Zasedání zastupitelstva jsou veřejná, a proto má obecní úřad povinnost zveřejnit informaci o konání zasedání na úřední desce nejméně po dobu 7 dní, než se zasedání koná. Informovanost veřejnosti spočívá v tom, aby se občané zasedání mohli zúčastnit a tím se participovat v chodu obce.⁸⁶

Kdokoliv z veřejnosti si může ze zasedání zaznamenávat informace ať prostřednictvím poznámek či jiným způsobem (diktafonem). Občan obce má pak pravomoc podávat na zastupitelstvu návrhy, podněty a připomínky k projednávaným záležitostem. Pokud jde o návrhy, které mají být projednávány na zasedání zastupitelstva, mají právo je předkládat jen jeho členové, rada a výbory. Návrh těchto orgánů musí být na jednání vždy zařazen. Jednací řád zastupitelstva pak může „zpravomocnit“ i jiné subjekty k předkládání návrhů (např. komise). V jakém pořadí budou navrhované věci projednávány, rozhodne zastupitelstvo.⁸⁷

Ze zasedání zastupitelstva se pořizuje zápis o jeho průběhu. Podepisuje jej starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé. Zápis dle obecního zřízení musí

⁸³ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 190

⁸⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 92

⁸⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 89 odst. 1

⁸⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 93 odst. 1

⁸⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 190 - 191

obsahovat: počet přítomných členů, schválený program zasedání, průběh hlasování, výsledek hlasování a přijatá usnesení.⁸⁸ Mezi doporučené náležitosti zápisu lze zařadit místo a dobu konání zasedání (tímto lze dosvědčit, že se zastupitelstvo ze zákona schází minimálně jednou za tři měsíce), jména přítomných členů a jména omluvených členů, jméno osoby, která zasedání řídí (zákon o obcích v § 92 odst. 1 říká, že zastupitelstvo zpravidla svolává a řídí starosta, to neznamena, že tomu tak je vždy. Tuto pravomoc starosta využívá tehdy, pokud zastupitelstvo nebo jednací řád zastupitelstva nestanoví jinak.), jména určených ověřovatelů, jméno zapisovatele popř. další skutečnosti jako jsou rozhodnutí o vznesených námitkách.

Zápis je nutno poříditi do 10 dnů ode dne skončení zasedání, poté je uložen na obecním úřadě k nahlédnutí. Vznes-li člen zastupitelstva k zápisu námitky, rozhodne o nich nejbližší zasedání zastupitelstva.⁸⁹

Bližší informace o jednání zastupitelstva si obec upravuje **jednacím řádem**. O něm se obecní zřízení zmiňuje minimálně, pouze ve svém § 96 stanoví, že jej vydává zastupitelstvo. Je vydáván formou usnesení.

Sporné je, zda je povinnost vydávat jednací řád. Zákonodárce sice v zákoně o obcích § 96 říká, že zastupitelstvo vydá jednací řád, ale již nestanoví jeho obsah. Proto by bylo obtížné zkoumat, zda obec povinnost a v jaké míře splnila či nikoliv. Dalším argumentem pro netrvání na povinnosti vydat jednací řád je i to, že zasedání zastupitelstva může proběhnout i bez jednacího řádu. Všechny podstatné oblasti řeší zákon a ty ostatní si zastupitelstvo upraví dle své potřeby. Nevydání jednacího řádu nemá za následek ani neplatnost přijatých usnesení a ani není potřeba k vyjádření občana na zasedání zastupitelstva, což je jeho právo, přípustné přímo ze zákona.⁹⁰

---

⁸⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 192 - 193

⁸⁹ JAROLÍM, Zdeněk a Miloš DVORÁK. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků - Dílčí aspekty související se zasedáními zastupitelstev obcí: Zápis se zasedání zastupitelstva obce* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2009 [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx> s. 8 - 11

⁹⁰ PROKOP, Petr, Zdeněk JAROLÍM a Aleš KŘÍŽAN. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků - jednací řády zastupitelstev obcí: Jednací řády* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2009 [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx> s. 8 - 9

5.1.5.1. Ustavující zasedání zastupitelstva

Ustavující zasedání svolává dosavadní starosta tak, aby se konalo až po uplynutí 10 denní lhůty, ve které je možno podat návrh na neplatnost voleb nebo hlasování. Podmínkou však je, aby se konalo nejdéle do 15 dnů od uplynutí zmíněné lhůty. Starosta má povinnost po uplynutí 10. dne po vyhlášení voleb, zjistit u příslušného krajského soudu, zda byl podán návrh na neplatnost voleb nebo hlasování.⁹¹ Mnohé územně správné celky se domnívají, že návrh na neplatnost se podává k Nejvyššímu správnímu soudu, ten ale není příslušný rozhodovat ve věcech komunálních voleb, nýbrž rozhoduje o návrhu na neplatnost hlasování nebo voleb u voleb do Senátu ČR.

Dosavadní rada obce připravuje průběh zasedání ustavujícího zasedání zastupitelstva. Volí se zde starosta, místostarosta a ostatní členové rady obce (pokud je v obci rada zřízena), mělo by dojít ke zřízení kontrolního a finančního výboru, které jsou obligatorní ze zákona. Zastupitelstvo by mělo rozhodnout i o tom, jaké funkce budou vykonávány uvolněnými členy.

Ustavujícímu zasedání předsedá dosavadní starosta nebo nejstarší člen do doby, než je z řad zastupitelů zvolen starosta (popř. místostarosta) nový. Každý člen zastupitelstva složí na ustanovujícím zasedání slib, který potvrdí svým podpisem. Jestliže zastupitel odmítne slib složit, popřípadě ho složí s výhradou, zaznamená se tato skutečnost do zápisu ze zasedání a mandát mu zaniká. Mandát vzniká již zvolením, ke kterému dojde ukončením hlasování. Od této chvíle nabývají členové plná práva a povinnosti.⁹²

5.2. Rada obce

Obecní zřízení v § 99 zaručuje, že rada je výkonným orgánem, ale pouze v samostatné působnosti. Co se týče přenesené působnosti, rada žádné pravomoci nemá, pokud tak nestanoví zvláštní zákon. V tomto případě může v přenesené

---

⁹¹ *Metodické k činnosti územních samosprávných celků - Správa obce v době mezi konáním voleb do zastupitelstva obce a zvolením nových obecních orgánů (včetně pravidel pro svolání ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce)* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2018 [cit. 2019-02-13]. ISBN 978-80-87544-86-0. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>, s. 19

⁹² *Metodické k činnosti územních samosprávných celků - Správa obce v době mezi konáním voleb do zastupitelstva obce a zvolením nových obecních orgánů (včetně pravidel pro svolání ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce)* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2018 [cit. 2019-02-13]. ISBN 978-80-87544-86-0. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>, s. 20 - 21

působnosti vydávat např. nařízení obce. Za činnost rada odpovídá dominantnímu orgánu obce a to tedy zastupitelstvu. To se projevuje situacemi, kdy zastupitelstvo členy rady volí a odvolává nebo či rozhoduje o zrušení usnesení rady, předkládá-li jej starosta obce. Jak je již známo, rada nemusí být zvolena v každé obci, tam kde není, vykonává její působnost starosta nebo zastupitelstvo – zákon přímo stanoví, v jakých věcech rozhoduje zastupitelstvo místo starosty. Také by se mohlo zdát, že Ústava České republiky s radou obce vůbec nepočítá. Pravdou je, že ji nezmiňuje, ale ve svém čl. 79 a 105 počítá s jinými orgány obce, do kterých se dle zákonů řadí i rada.⁹³

5.2.1. Složení rady a počet členů

Osobním základem rady obce je starosta, místostarosta popř. místostarostové a další členové rady volení ze zastupitelů. Starosta a místostarosta se stávají automaticky členy po jejich zvolení ve volbách. Na druhou stranu, pokud se starosta vzdá funkce nebo je odvolán, automaticky přestává být členem rady. Počet členů je odlišný od zastupitelstva, musí být vždy lichý, při čemž minimální počet je 5 a maximální 11. I když není počet členů rady v každé obci stejný, jedno mají společné, součet členů nesmí být více než jedna třetina členů zastupitelstva.⁹⁴ Tímto ustanovením je chráněno složení rady. Jestliže by byl větší počet členů ze zastupitelstva, nastal by příliš velký vliv při rozhodování rady a osobní základ tvořící odpovědné „zastupitelstvo“ zastupitelstvu.

Pokud během funkčního období rady poklesne počet pod minimální hranici 5 a není doplněn náhradníky, pravomoci nepřejímá ze zákona starosta se zastupitelstvem, ale pouze zastupitelstvo. To však může starostovi úkoly dle zákona svěřit. Jiný případ tvoří možnost, kdy v průběhu funkčního období klesne počet zastupitelů pod 11 a není doplněn náhradníky. Zde končí funkce rady uplynutím třicátého dne od uprázdnění mandátů zastupitelů.⁹⁵

---

⁹³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 99

⁹⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 99 odst. 3, 4

⁹⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 99 odst. 3, § 100

5.2.2. Zasedání rady obce

Schůze rady obce jsou na rozdíl od zasedání zastupitelstva obce neveřejné, tím pádem se jich nemůže zúčastnit veřejnost. O činnosti rady se občané mohou dozvědět na obecním úřadě v zápisu, který je přístupný v listinné podobě a rada jej vydává z každé schůze. Zápis musí být pořízen nejdéle do 7 dnů od zasedání a podepisuje jej starosta dohromady s místostarostou či jiným radním. Zákon radě nevymezuje podmínky pro četnost schůzí za dané časové období. Z toho vyplývá, že se schází dle potřeby a uvážení. Platí pravidlo, že k tomu, aby se mohla rada usnášet, musí být přítomna alespoň nadpoloviční většina. K platnému usnesení je pak potřeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů.⁹⁶

Zápis rady stejně jako zápis zastupitelstva má své povinné i doporučující náležitosti. Mezi povinné náležitosti patří: počet přítomných členů (díky této informaci lze dosvědčit usnášeníschopnost rady), schválený pořad schůze (obecní zřízení o pořadu schůze rady více nehovoří, proto stanoví, že podrobnosti o jednání rady si sama stanoví v jednacím řádu), průběh a výsledek hlasování (výsledek hlasování je nutný k posouzení zda usnesení rady je platné), přijatá usnesení (uvádí se ke každému projednávanému bodu schůze stejně jako průběh hlasování) a podpisy starosty a místostarosty. Mezi doporučené náležitosti zápisu lze zařadit místo a dobu konání schůze, jména přítomných členů a jména omluvených a neomluvených členů, jméno osoby, která schůzi řídí (i když zastupitelstvo obce nemá právo účastnit se zasedání rady, mohou nahlížet do zápisů ze schůze a kontrolovat práci jejích členů a zda se zasedání vůbec účastní. Proto tato náležitost v zápisu funguje jako kontrola ze strany zastupitelstva), jména dalších osob, které se schůze účastnili (rada obce může k jednání přizvat další osoby i z řad zastupitelstva, nikoliv však zastupitelstvo jako celek.), jméno zapisovatele, datum vyhotovení zápisu, popřípadě další skutečnosti jako jsou např. námítky člena rady obce proti zápisu z předchozí schůze.⁹⁷

⁹⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 101

⁹⁷ TRÍSKA, Tomáš. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků - Rada obce, starosta obce, tajemník obecního úřadu* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2016 [cit. 2019-02-13]. ISBN 978-80-87544-36-5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>, s. 15 - 17,

5.2.3. Pravomoc a příslušnost rady obce

§ 102 zákona o obcích určuje, jaké úkoly a v jaké oblasti rada vykonává. Jedná se o pravomoci výlučné. To znamená, že nelze, aby si je zastupitelstvo vyhradilo. Nicméně rozhodovat o nich může. Jak je již známo, rada je výkonným orgánem obce, a proto i její pravomoci jsou v zásadě výkonné. Rada nemůže a ani nesmí uvedené pravomoci delegovat na starostu ani na obecní úřad. Výjimku tvoří oblast ukládání pokut a uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce.⁹⁸

Prvním z úkolů rady, o kterém se obecní zřízení zmiňuje, je **příprava návrhů pro zasedání zastupitelstva.**

Rada obce má na starosti **zabezpečování hospodaření obce podle zastupitelstvem schváleného rozpočtu** a v některých případech **přijímá i rozpočtové opatření** v rozsahu stanoveném zastupitelstvem.⁹⁹

Rada obce **plní úkoly zakladatele vůči právnickým osobám a organizačním složkám** zřízeným nebo založeným zastupitelstvem mimo obecní policii. § 84 obecního zřízení stanoví, jaké vyhrazené úkoly má zastupitelstvo vůči založeným právnickým osobám či organizačním složkám. Jedná se především o rozhodování o jejich založení, schvalování jejich zakladatelských listin, společenských smluv, zakládacích smluv apod. Dále má zastupitelstvo pravomoc delegovat zástupce obce na valnou hromadu obchodních společností a navrhopvat zástupce do obchodních společností, kde má obec majetkovou spoluúčasť. Zbývající pravomoci obce v postavení zakladatele nebo zřizovatele právnických osob nebo organizačních složek již vykonává rada obce s výjimkou obecní policie. Pokud **zřídí organizační složku obec, má rada obce pravomoc schvalovat její účetní závěrku sestavenou k rozvahovému dni.**¹⁰⁰

Jednou z nejvíce známou pravomocí rady je **vydávat nařízení obce.** Je to jedna z mála pravomocí připadající radě v přenesené působnosti.

Členové zastupitelstva a členové komise rady mají právo radě předkládat **návrhy, připomínky a podněty.** Ta má **povinnost je projednat a řešit.** Z mnoha jiných ustanovení vyplývá, že by se rada měla zabývat návrhy, připomínky a podněty zastupitelstva. Na to odkazuje § 82 písm. b), kde je de facto

⁹⁸ *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář.* Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-597-1, s 528

⁹⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 101 a § 102 odst. 2 písm. c)

¹⁰⁰ *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář.* Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-597-1, s. 529 - 530

v právech zastupitelstva zmíněný stejný obsah. Navíc ustanovení určuje, do kdy musí rada zastupitelstvu poskytnout odpověď.

Rada obce dále **stanoví rozdělení pravomocí v obecním úřadě a zřizuje a zrušuje odbory a oddělení obecního úřadu**. Z toho vyplývá pravomoc vnitřně organizovat obecní úřad. Dělbá pravomocí mezi odbory a odděleními je zpravidla popsána v organizačním řádu obecního úřadu.

Díky pravomoci zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu může rada obce i **jmenovat a odvolávat vedoucí odborů** v souladu se zvláštními zákony a na návrh tajemníka obecního úřadu. To se řadí mezi tzv. personální pravomoc, proto sem spadá i pravomoc rady **stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu a organizačních složkách**.

Jako poradní orgány má právo rada obce **zřizovat a zrušovat komise rady** a jmenovat a odvolávat jejich předsedy a členy. Obligatorně nemusí rada zřizovat žádnou komisi, je jen na jejím uvážení, zda je zřídí či nikoliv.¹⁰¹

Rada obce často využívá i kontrolní pravomoc. **Kontroluje na základě podnětů jak obecní úřad, tak komise rady, při výkonu samostatné působnosti**. Je nutné podotknout, že komise jako poradní orgány nemohou vykonávat vlastní působnost. Pouze radě předkládají svá stanoviska a náměty a fungují jako iniciativní a poradní orgány. V zákoně stanovených případech však komise mohou vykonávat výkonnou moc v přenesené působnosti.

V poslední době stále více využívající pravomocí občanů je podávání **stížností a petic**. Rada má za **úkol stanovit pravidla pro jejich přijímání**. Prostřednictvím těchto nástrojů se osoby obracejí na vykonavatele a subjekty veřejné správy. Podané petice a stížnosti se pak zpravidla nechávají na obecním úřadě.¹⁰²

Další pravomocí rady je **schvalovat organizační řád obecního úřadu**. Jedná se o základní předpis obecního úřadu, který upravuje jeho vnitřní strukturu, úkoly a pravomoci odborů a oddělení (pokud jsou zřízeny) a jejich jednotlivé činnosti a mnoho dalších ustanovení a činností.¹⁰³

Rada má dále povinnost **plnit úkoly stanovené zvláštním zákonem**. Jestliže není zastupitelstvu obce vyhrazeno, či si je zastupitelstvo nevyhradí samo,

---

¹⁰¹ *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-597-1, s. 530-531

¹⁰²¹⁰² Zákon č. 128/2002 Sb., o obcích, § 102 odst. 2 písm. l)

¹⁰³ BÝMA, Miroslav. *Organizační řád obecního úřadu* [online]. [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/organizacni-rad-obecniho-uradu/>

rozhoduje rada obce o ostatních záležitostech patřících do samostatné působnosti. Avšak pokud některé z těchto ostatních pravomocí vykonávat nechce nebo nemůže, má právo je svěřit starostovi či obecnímu úřadu.¹⁰⁴

5.3. Starosta obce

Starosta má postavení monokratického orgánu obce a je volen z řad členů zastupitelstva na ustanovujícím zasedání. Jeho postavení upravuje především § 103 a následující obecního zřízení. Ihned v prvním odstavci téhož paragrafu zákonodárce zakotvuje, že starosta zastupuje obec navenek, má tedy funkci reprezentativní a nabízí se myšlenka, že je orgánem, který se setkává se subjekty mimo obec a jedná s nimi. Tato myšlenka není správná, starosta sám, v drtivé většině úkonů, bez souhlasu zastupitelstva nemůže za obec právně jednat. Pokud by tak učinil, je jeho právní jednání absolutně neplatné.¹⁰⁵ § 103 odst. 4 vyjmenovává pravomoci a úkoly starosty, za které je odpovědný.

Mezi primární starostovo úkoly lze zařadit svolávání zasedání a schůze zastupitelstva a rady, při čemž jejich jednání řídí a podepisuje zápisy z jejich jednání.¹⁰⁶ Dalším ze starostovo úkolů je jmenování a odvolání tajemníka obecního úřadu a stanovení výše jeho platu.¹⁰⁷ Může se zdát, že pokud jej jmenuje v souladu ze zvláštním zákonem (v tomto případě zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů), je jen na něm, koho dle vlastního uvážení zvolí. Není to však tak jednoznačné, starosta sice může jmenovat „koho chce“, ale pouze pokud s jeho výběrem souhlasí ředitel krajského úřadu. Pokud ne, je starostovo úkon neplatný. Dle autorky názoru je tedy hlavně na něm, kdo bude ve funkci tajemníka a neřadila by ji striktně do pravomocí starosty. Obecní zřízení by problematiku mohlo lépe upravit proti vzniku osobního zaujetí. Podle autorky by např. ředitel krajského úřadu neměl udělovat souhlas monokraticky, nýbrž spolu s jinými orgány kraje.

Dále starosta **odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok.** Přezkoumání hospodaření může provést buď

¹⁰⁴ Zákon č. 128/2002 Sb., o obcích, § 102 odst. 2 písm. o, § 102 odst. 2 písm. n) a odst. 3

¹⁰⁵ GORČÍK, Pavel. *Právní postavení orgánů obce: Starosta* [online]. Brno, 2008 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/c8phz/>. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce JUDr. Petr Kolman, Ph.D, s. 29

¹⁰⁶ Zákon č. 128/2002 Sb., o obcích, § 103 odst. 5

¹⁰⁷ Zákon č. 128/2002 Sb., o obcích, § 103 odst. 3

příslušný krajský úřad, nebo auditor.¹⁰⁸ V praxi obce využívají poměrně často soukromého auditora. Jeho služby jsou sice placené, ale pro obce výhodnější.

Starosta dále **plní úkoly zaměstnavatele** podle zákoníku práce a s ním souvisejících předpisů. Uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim výši platu, to ale jen v případě, není-li v obci zřízena funkce tajemníka. Stejně tak pokud v obci není zřízena rada, jmenuje vedoucího odboru a též mu stanoví výši platu. Starosta plní i obdobné úkoly jako **zaměstnavatel vůči uvolněným členům zastupitelstva a tajemníkovi obecního úřadu**. V žádném případě však není jejich zaměstnavatelem, pouze plní obdobné úkoly, jako např. určuje jim dobu čerpání dovolené, povoluje služební cesty apod.¹⁰⁹

Může **po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti**.¹¹⁰ Důležité je zmínit, že v tomto případě není potřeba souhlasu ředitele krajského úřadu, jako tomu bylo u jmenování tajemníka, nýbrž jen projednání s ním. To, zda starosta komisi svěří v určitých věcech výkon v přenesené působnosti, je na jeho uvážení.

Dále starosta **může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku** se shodou se zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Jelikož je obec dle § 97 obecního zřízení **povinna informovat občany o činnosti jejich orgánů, je právě starosta** osobou, která za informovanost odpovídá. Informace o obci se občané zpravidla mohou dozvědět prostřednictvím internetových stránek nebo je obec poskytne občanovi na základě podané žádosti.

V obcích, kde není jmenován tajemník obecního úřadu, **zabezpečuje výkon přenesené působnosti starosta**. V oblasti **samostatné působnosti rozhoduje o záležitostech, kterému svěřila rada obce** (zde se jedná o ukládání pokut v samostatné působnosti a uzavírání smluv o výpůjčce a smluv nájemních).¹¹¹

---

¹⁰⁸ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 111

¹⁰⁹ Zákon č. 128/200 Sb., o obcích, § 103 odst. 4 písm. b) a i)

¹¹⁰ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 112

¹¹¹ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 112 - 113

Zákon nezapomíná ani na ustanovení uvádějící, že starosta **obce plní další úkoly stanovené tímto zákonem** (především ve vztahu k ostatním orgánům) **a zvláštními zákony.**¹¹²

5.3.1. Volba, rezignace a odvolání starosty

Starostu a místostarostu do jejich funkcí volí zastupitelstvo ze svých řad formou usnesení, při čemž je potřeba k platnému usnesení dle § 87 obecního zřízení nadpoloviční většina všech jejich členů. Podmínkou pro výkon funkce starosty a místostarosty je státní občanství ČR. Může však nastat otázka, zda starostu zastupitelstvo na svém zasedání volí tajně. Provedení volby starosty zákon neupravuje, proto je na zastupitelstvu, zda bude starostu volit aklamačně (zdvihnutím ruky, hlasovacím zařízením apod.) nebo tajně (hlasovacími lístky). Podmínkou však je, že zasedání jsou veřejná a proto se i zasedání, kde se volí starosta, může kdokoliv zúčastnit.¹¹³

Co se týče rezignace starosty, zákon o obcích ji neupravuje. Proto je možné rezignovat jak písemnou formou (dnem doručení) tak ústní (na zasedání zastupitelstva – doporučuje se o tom učinit záznam v zápise ze zasedání). Nutné je upozornit, že vzdáním se funkce starosty nezaniká zároveň členství v zastupitelstvu. V opačném případě, vzdá-li se starosta členství v zastupitelstvu, automaticky ztrácí zároveň i postavení starosty. Pokud se tedy starosta chce vzdát funkce člena zastupitelstva, učiní tak podle § 55 odst. 2 písm. b) zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, na zasedání zastupitelstva. Nestačí tedy např. jen písemná forma, jako je tomu výlučně u funkce starosty.¹¹⁴

Jak již je známo, starostu volí zastupitelstvo, které má pravomoc i k jeho odvolání a to stejnou formou (usnesením) jako při jeho volbě. Po ukončení své funkce má starosta nárok na peněžní odměnu od obce. Nového starostu

---

¹¹² Zákon č. 128/200 Sb., o obcích, § 103 odst. 4 písm. h)

¹¹³ TRÍSKA, Tomáš. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků - Rada obce, starosta obce, tajemník obecního úřadu* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2016 [cit. 2019-02-13]. ISBN 978-80-87544-36-5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>, s. 37 - 38

¹¹⁴ TRÍSKA, Tomáš. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků - Rada obce, starosta obce, tajemník obecního úřadu* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2016 [cit. 2019-02-13]. ISBN 978-80-87544-36-5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>, s.40 – 41.

zastupitelstvo volí kdykoliv po odvolání dosavadního, tedy možno i na stejném zasedání.¹¹⁵

5.3.2. Místostarosta

Místostarosta obce má postavení zástupce vůči starostovi obce. To však není pravidlem v každé situaci. Zastupitelstvo má oprávnění svěřit místostarostovi i některé úkoly. Zákon i sám místostarostovi přikládá vlastní úkoly. Příkladem je, že starosta s místostarostou podepisují právní předpisy obce. To znamená, že starostu pouze nezastupuje, ale spolu s ním vykonává vlastní pravomoc. Otázkou je, jak tomu bude, pokud starosta právní předpis obce podepsat nemůže. V této situaci podepíše právní předpis pouze jeden místostarosta obce a to i v případě, že je místostarostů více. Jiná situace je pak, pokud předpis nepodepíše ani jeden z nich z vlastní vůle. I tak právní předpis platí, jen mu absentuje podpis. V praxi se to stává poměrně často.

5.4. Obecní úřad

Posledním, jmenovitě uvedeným orgánem v obecním zřízení, je obecní úřad. Zákon mu nevěnuje tak rozsáhlou úpravu jako například zastupitelstvu, to ale neznamená, že by jeho kompetence byly méně významné. Pro občany je obecní úřad orgán, se kterým přijdou nejvíc do styku, respektive s jeho zaměstnanci (úředníky). Obecní úřad tvoří: starosta, místostarosta či místostarostové, tajemník obecního úřadu (pokud je jmenován) a zaměstnanci zařazení do obecního úřadu. Obecní úřad tedy tvoří osoby, které do obecního úřadu zařazeny nejsou a to např. zaměstnanci vykonávající veřejně prospěšné práce či zaměstnanci obce vykonávající činnost v organizačních složkách obce. V čele obecního úřadu je starosta, který je nadřízený zaměstnancům. Celkový seznam obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností lze nalézt v zákone č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Jaké obce spadají do jejich správních obvodů pak upravuje vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů

---

¹¹⁵ TRÍSKA, Tomáš. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků - Rada obce, starosta obce, tajemník obecního úřadu* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2016 [cit. 2019-02-13]. ISBN 978-80-87544-36-5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>, s. 41 - 42

obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.¹¹⁶

Obecní úřad se může členit na odbory a ty na jednotlivé oddělení, zabezpečující činnosti úseků obecního úřadu (např. odbor životního prostředí...). O tom, zda zmíněné útvary budou zřízeny, rozhoduje rada obce stejně jako o jejich zrušení. V praxi se však obecní úřad nemusí členit pouze jen na odbory a oddělení, ale lze se setkat i s členěním, především ve statutárních městech, kde mají magistrát, na úseky nebo samostatné „úřady“ (např. úřad správních agend nebo ekonomický úřad). V čele daného úseku stojí ředitel, který je podřízen tajemníkovi.¹¹⁷

Každý obecní úřad je povinen zřídit úřední desku, umístěnou zpravidla na budově sídla obecního úřadu. Povinností je, aby byla úřední deska kdykoliv přístupná veřejnosti. Pro všechny orgány obce se zřizuje pouze jedna úřední deska, při čemž na ní vyvěšují jejich přijaté a vydané dokumenty (např. povinností orgánů je vyvěsit přijatou obecně závaznou vyhláškou, nařízení apod.)¹¹⁸

Obecní úřad vykonává samostatnou i přenesenou působnost. Některé obce však díky „obyčejnému“ obecnímu úřadu nezajišťují žádný výkon přenesené působnosti. To lze řešit veřejnoprávní smlouvou, jejíž druhou stranou je obec s rozšířenou působností a do jejíhož obvodu obec s „obyčejným“ obecním úřadem spadá. Předmětem smlouvy je dohoda, že obec s rozšířenou působností bude prostřednictvím svých orgánů vykonávat přenesenou působnost pro obec žádající.¹¹⁹ V **samostatné** působnosti pak obecní úřad:

- **plní úkoly uložené zastupitelstvem či radou obce.** Např. vypracování a uzavření smlouvy o dotaci, zajištění úklidu veřejných prostranství apod.
- **Pomáhá v činnosti výborům a komisím.** Členům těchto orgánů zpravidla pomáhá s administrativou.
- **Rozhoduje v případech, které stanoví zákon o obcích nebo zvláštní zákony.** Např. podle zákona o rozpočtových pravidlech

¹¹⁶ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 114

¹¹⁷ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 114

¹¹⁸ PRŮCHA, Petr. *Místní správa*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-9007-1, s. 70

¹¹⁹ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 258

územních rozpočtů § 2 může obecní úřad obce rozhodnout o uložení odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně.

V oblasti **přenesené** působnosti obecní úřad vykonává úkoly státní správy delegované státem. Obce vykonávají přenesené působnosti státní správy podle jejího rozsahu ve třech úrovních. (obce I. II. A III. stupně).¹²⁰

5.4.1. Tajemník obecního úřadu

I když zákon nepovažuje tajemníka obecního úřadu za orgán obce, je velmi významnou osobou obecního úřadu. Vykonává jak úkoly v samostatné působnosti, tak v přenesené. Obligatorně se tato funkce zřizuje u obcí s rozšířenou působností a u obce s pověřeným obecním úřadem. Má postavení vedoucího zaměstnance obecního úřadu a za svou činnost odpovídá starostovi, jelikož ten stojí v čele. Je jmenován a odvoláván starostou s předchozím souhlasem ředitele krajského úřadu. Starosta stanoví tajemníkovi plat dle nařízení vlády. Díky odpovědnosti tajemníka starostovi plní v obcích, kde funkce tajemníka není zřízena, jeho úkoly starosta.¹²¹

Jelikož je tajemník vedoucím úředníkem, mezi jeho náplň práce se řadí koordinace a kontrola zaměstnanců zařazených do obecního úřadu. Pomocí jich vykonává působnost jak v samostatné, tak přenesené působnosti, pokud si jí samo nevyhradí zastupitelstvo nebo nespádají na radu či zvláštní orgány obce. Tajemník plní též úkoly, které mu stanoví zastupitelstvo, rada nebo starosta. Jelikož s těmito orgány úzce spolupracuje, má ze zákona povinnost zúčastňovat se zasedání zastupitelstva a schůzí rady. Nemá však právo hlasovací, ale jen hlas poradní. Tzn., že zastupitelé a rada s ním mohou projednávat záležitosti řešené na programu zasedání a schůzí.¹²²

Důležité je také zmínit, že funkce tajemníka je neslučitelná s funkcemi v stranách a politických hnutích. Přímo obecní zřízení stanoví, že tajemník nesmí vykonávat funkce ve zmíněných politických oblastí.¹²³

---

¹²⁰ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 115 – 116.

¹²¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, s. 209 – 210

¹²² KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 261

¹²³ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 261

5.5. Orgány zastupitelstva a rady obce

Zastupitelstvo a rada obce disponují právem (popřípadě povinností) zřizovat své orgány, kterými jsou výbory (zastupitelstva) a komise (rady). Právní úpravu orgánů zastupitelstva a rady obce obsahuje obecní zřízení v § 117 a následující. Nejedná se tedy o orgány obce, ale o orgány orgánů obce.

5.5.1. Výbory zastupitelstva

Výbory zastupitelstva mají pomáhat v jeho činnosti a v plnění úkolů. Zřizují se jako iniciativní a kontrolní orgány. Je však nepřípustné, aby výbory jednaly samostatně bez závislosti na zastupitelstvu, jen mu předkládají své návrhy a stanoviska.¹²⁴

Zastupitelstvo má pravomoc rozhodovat o počtu členů výborů, volit je i jejich předsedy. Předsedou musí být člen zastupitelstva (výjimkou je osadní výbor), ostatní členové již nikoliv. Co se týká počtu členů výboru, minimální ani maximální počet zákonodárce nezmiňuje. Proto vzniká otázka, zda je možná existence výboru pouze o jednom členovi. Nejspíše nikoliv, přímo § 118 odst. 2 obecního zřízení uvádí, že počet členů je vždy lichý, tím pádem zákon přímo předpokládá členů více. V oblasti zasedání nechává zákonodárce volné uvážení, tzn., že se výbory mohou scházet dle potřeby. V případě odstoupení jednoho z členů zastupitelstvo volí člena nového, aby byla dodržena podmínka lichého počtu. Usnesení výboru se vyhotovuje písemně a je platné, souhlasila s ním alespoň nadpoloviční většina všech členů.¹²⁵

Finanční a kontrolní výbor

Finanční a kontrolní výbor obligatorně ze zákona zřizuje zastupitelstvo obce.

Mezi hlavní činnost **finančního výboru** patří kontrola hospodaření obce s majetkem a finančními prostředky obce. Kontrolu může provádět i u subjektů, kterým obec majetek k hospodaření svěřila. Pokud tak zastupitelstvo určí, vykonává výbor i jím uložené úkoly. Úkoly by se měly vztahovat k hlavní činnosti výboru, tedy ke kontrole majetku a financí. Typickou činností, kterou

¹²⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 117 odst. 1

¹²⁵ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 129 - 130

zastupitelstvo výborům často odkazuje, je projednávání návrhu rozpočtu obce či kontrola finančních prostředků určené od obce na investiční akce.¹²⁶

Výbor je nejméně tříčlenný a nelze, aby jeho členy byli starosta, místostarosta, tajemník a osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce. Zákon tedy vymezuje členství negativním výčtem. Avšak nezakazuje, aby byli členy i osoby, které nejsou členy zastupitelstva. Jedinou podmínkou v osobním základu je, aby členem výboru byl předseda, poté u složení závisí na vůli zastupitelstva.¹²⁷

I když má **kontrolní výbor** v samostatné působnosti relativně významné postavení, nemůže při zjištěných chybách ukládat nápravná opatření. To ale neznamená, že nemůže opatření k nápravě navrhnout. Poté už je na zastupitelstvu, zda návrh přijme či nikoliv.¹²⁸

Nejdříve kontrolní výbor zkoumá, zda rada či zastupitelstvo plní svá usnesení. Mezi doporučující náležitosti usnesení zastupitelstva nebo rady se řadí i termín, do kdy usnesení splnit. Díky tomu kontrolní výbor může sledovat, zda orgány obsah usnesení plní. Mezi jeho další úkol lze zařadit kontrolu dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem v oblasti samostatné působnosti. K tomu, aby kontrolu v této oblasti mohl výbor vykonávat, má právo požadovat potřebné informace.¹²⁹

Povinností kontrolního výboru je o provedené kontrole pořídit zápis, obsahující čeho se kontrola týkala, jaké nedostatky byly zjištěny, a jaký navrhuje postup k jejich odstranění. Zápis na závěr podepíše člen výboru, který kontrolu provedl a zaměstnanec, jehož činnost kontrole podléhala. Poté výbor zápis předloží zastupitelstvu, k němuž připojí vyjádření orgánů (možno i zaměstnanců), jejichž činnosti se kontrola týkala. Členy, stejně jako u finančního výboru, nemohou být starosta, místostarosta, tajemník a osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce.¹³⁰

Výbor pro národnostní menšiny

---

¹²⁶ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 131

¹²⁷ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 131

¹²⁸ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s.132

¹²⁹ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 131 - 132

¹³⁰ Zákon č. 128/200 Sb., o obcích, § 119 odst. 4 a 5

Zastupitelstvo územně samosprávného celku je povinno zřídit výbor pro národnostní menšiny, pokud podle posledního sčítání lidu žije v obci alespoň 10 % občanů hlásící se k jiné než české národnosti a pokud o to písemně příslušníci jiné národnostní menšiny požádají. Členy výboru musí alespoň z poloviny tvořit příslušníci národnostních menšin, zbytek členů může tvořit kdokoliv, rozhoduje o tom zastupitelstvo.¹³¹

Osadní a místní výbor

Osadní výbor se zřizuje spíše ve větších obcích, jejichž části disponují vnitřní sounáležitostí. Stanovený lichý počet členů výboru platí i u výboru osadního, konkrétní počet členů pak stanoví zastupitelstvo. Členy mohou být jen občané obce přihlášení k trvalému pobytu v části obce, pro kterou je výbor zřízen. Stejně jako u ostatních druhů výborů zastupitelstvo volí předsedu, zde však zákonodárce nepožaduje členství předsedy v zastupitelstvu, nýbrž zcela logicky pouze v osadním výboru.¹³²

Osadní výbory se striktně odlišují od ostatních výborů zastupitelstva. Jejich hlavním cílem není plnit úkoly zastupitelstva, ale uspokojovat a hájit potřeby občanů konkrétních místních částí. Lze je zjednodušeně nazvat jako „zástupce“ občanů v dané místní části. Jejich oprávněními jsou především:

- Předkládat zastupitelstvu, radě a výborům návrhy, týkající se rozvoje části obce, pro kterou byl zřízen.
- Vyjadřovat se k návrhům rozhodnutí, pokud se týkají části obce, v níž byl osadní výbor zřízen.
- Vyjadřovat se k připomínkám a podnětům předkládanými občany obce s trvalým pobytem.

I když předseda osadního výboru nemusí být členem zastupitelstva, zákon počítá s tím, že se zasedání zastupitelstva bude účastnit. Proto pokud předseda na zasedání zastupitelstva požádá o slovo, musí mu být uděleno.¹³³

---

¹³¹ Zákon č. 128/200 Sb., o obcích, § 117 odst. 3

¹³² KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 272 - 273

¹³³ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 274

5.5.2. Komise rady

Komise rady stejně jako výbory zastupitelstva mají postavení iniciativních orgánů, nemají však pravomoci kontrolní. Komise zřizuje rada obce, a proto svá stanoviska a náměty předkládají výhradně jí. Komise je i výkonným orgánem a to v případech, kdy jí je starostou svěřen výkon přenesené působnosti, proto je v této oblasti odpovědná starostovi. V ostatních záležitostech za svou činnost odpovídá radě, tedy jejímu zřizovateli.¹³⁴

Počet členů není zákonem vymezen, nemusí být tedy lichý, jako je tomu u výborů. Ale jelikož se zmiňuje o členech jako v množném čísle, nemůže být dle autorky názoru pouze jeden, i když to zákon výslovně nezakazuje. Předsedou je osoba, prokazující zvláštní odbornou způsobilost v oblasti svěřené přenesené působnosti.

Na rozdíl od povinnosti zastupitelstva zřídit kontrolní a finanční výbor, není zákonem obligatorně dáno, jaké komise má zřizovat rada. Záleží pouze na její vůli, zda je zřídí a jestli vůbec. Zákonem není ani vyloučeno, aby komise měly v názvu stejné přívlastky jako výbory zastupitelstev. Rada může zřídit např. finanční komisi, i když již zastupitelstvo povinně zřídilo finanční výbor. Není tedy zakázána podvojnost orgánů se stejnými názvy. Je ale třeba podotknout, že i když mají orgány totožné názvy, každý má jiné pravomoci a úkoly. Nejčastěji ale rada zřizuje komisi školskou, bytovou, investiční, životního prostředí, podnikatelskou nebo majetkovou.

Souhrnně je právní úprava komisí v obecním zřízení stručnější než u výborů, to ale neznamená, že by byly komise méně důležité.¹³⁵

5.6. Zvláštní orgány obce

Již § 5 zákona o obcích obsahuje, že vedle zastupitelstva obce, rady obce, starosty a obecního úřadu existují zvláštní orgány obce. Zřizuje je starosta obce a to v případech stanovených zvláštním zákonem. I jmenování členů zvláštních orgánů se řadí mezi pravomoc starosty. Jestliže tak stanoví zvláštní zákon, zvláštní orgán obce s rozšířenou působností vykonává státní správu pro celý

---

¹³⁴ Zákon č. 128/200 Sb., o obcích, § 122

¹³⁵ KOLMAN, Petr. *Orgány zastupitelstva obce a rady obce: Komise rady* [online]. In: . 29. 7. 2010 [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/organy-zastupitelstva-obce-a-rady-obce-63392.html>

správní obvod obce s rozšířenou působností. Osoby stojící v čele zvláštního orgánu platí povinnost prokázání zvláštní odborné způsobilosti v oblasti přenesené působnosti. Toto ustanovení neplatí v případech, kdy v čele zvláštního orgánu stojí přímo starosta obce.¹³⁶

Zřídít zvláštní orgány obce není povinností starosty, nýbrž pouze jeho právo. To však neplatí vždy. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, nařizuje starostovi v obci s rozšířenou působností komisi pro sociálně-právní ochranu dětí zřídit. Problém by nastal, kdyby starosta komisi nezřídil. S největší pravděpodobností by její agendu převzal obecní úřad – to vyplývá z § 109 odst. 3 písm. b) zákona o obcích. Členy zmíněné komise starosta jmenuje z členů zastupitelstev obcí a fyzických osob působící při sociálně-právní ochraně dětí. To jsou především pedagogové, psychologové, zdravotníci apod. Typickými činnostmi komise jsou např. navrhování a posuzování sociálně preventivních programů na ochranu týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí, připravuje programy o péči pro problémové děti či vydává doporučení k provedení opatření v oblasti ochrany dětí před patologickými jevy.¹³⁷

Dalším druhem zvláštního orgánu obce je přestupková komise. Podrobně ji upravuje zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Komise mají za úkol projednávat přestupky na daném území. Jsou tříčlenné, při čemž předsedou komise je osoba s právnickým vzděláním či se zvláštní odbornou způsobilostí pro projednávání přestupků. Ve stejném složení rozhodují komise rady obce.¹³⁸ V oblasti zvláštních orgánů je možná „podvojnost“ názvů mezi orgány zřizujícími zastupitelstvem a radou a zvláštními orgány obce zřizujícími starostou. Je ale nutné upozornit, že každý z těchto orgánů má jiné postavení a pravomoci. Avšak k projednávání přestupků může být pověřena i komise rady obce, která v tomto případě nebude mít postavení pouze poradního orgánu, ale postavení orgánu výkonného.¹³⁹

Za další zvláštní orgán obce se považuje povodňová komise. Orgán upravuje § 78 zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů. Ten konkrétně stanoví, že obecní rada při ochraně před povodněmi může zřídit povodňovou komisi. Tento orgán je považován za zvláštní orgán obce, ale pokud

¹³⁶ Zákon č. 128/200 Sb., o obcích, § 5 a § 106

¹³⁷ BŘEŇ, Jan. *Zvláštní orgány obce I*/ [online]. 6. prosince 2012 [cit. 2019-02-27]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/zvlastni-organy-obce-1/>

¹³⁸ zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích § 53 odst. 3

¹³⁹ ¹³⁹ BŘEŇ, Jan. *Zvláštní orgány obce I*/ [online]. 6. prosince 2012 [cit. 2019-02-27]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/zvlastni-organy-obce-1/>

by se mělo jednat o zvláštní orgán obce, měl by jej zřizovat starosta obce.¹⁴⁰ Subjekt zřizovatele je jedinou odchylkou od ostatních zvláštních orgánů obcí. Důležité je zmínit, že povodňová komise obce s rozšířenou působností je již v souladu s vymezením zvláštního orgánu obce podle obecního zřízení. Z pohledu hierarchického uspořádání zde platí, že povodňová komise obce je podřízena povodňové komisi obce s rozšířenou působností a ta je podřízena povodňové komisi kraje.¹⁴¹

Jelikož jedním ze základních úkolů územních korporací je zabezpečovat bezpečnost na jejich území, mohou zřizovat bezpečnostní radu obce s rozšířenou působností a krizový štáb obce s rozšířenou působností. Východní legislativou upravující zmíněné orgány je zákon č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). Bezpečností a krizové orgány lze tedy zřídit pouze v obcích III. stupně.

5.7. Obecní policie

Obecní zřízení se o obecní policii zmiňuje pouze v § 84 odst. 2 písm. q), kdy umožňuje zastupitelstvu obce policii zřídit prostřednictvím obecně závazné vyhlášky. V zákoně o obcích pak není obecní policie za orgán obce považována, ale její východní zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii ve znění pozdějších předpisů, obecní policii jako orgán obce označuje. Jejím hlavním úkolem je zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku. Při čemž při této činnosti především:

- zajišťuje ochranu a bezpečí osob a majetku,
- kontroluje dodržování pravidel občanského spoluzití,
- dohlíží nad dodržováním právních předpisů orgánů obce,
- podílí se na bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích a to v rozsahu stanoveném zákonem o obecní policii nebo zvláštním zákonem,
- v rámci svých oprávnění a povinností zabezpečuje dodržování právních předpisů v oblasti ochrany veřejného pořádku,
- angažuje se na prevenci kriminality na území obce,

---

¹⁴⁰ BŘEŇ, Jan. *Zvláštní orgány obce /2* [online]. 7.2.2013 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/zvlastni-organy-obce-2/>

¹⁴¹ Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, § 79 odst. 1

- dohlíží nad dodržováním čistoty v obci na veřejných prostranstvích,
- odhaluje přestupky, jejichž projednávání spadá do působnosti obce,
- za účelem zpracování statistických údajů poskytuje na vyžádání informace ministerstvu vnitra o obecní policii.¹⁴²

Starosta nebo jiný člen zastupitelstva, kterého zastupitelstvo určí, řídí obecní policii. Na návrh řídicí osoby může zastupitelstvo pověřit určeného strážníka určitými úkoly v oblasti obecní policie. Ten však musí dle zvláštního zákona¹⁴³ předložit negativní lustrační osvědčení.¹⁴⁴ Pracovněprávní vztah strážníků se zpravidla řídí zákoníkem práce, v některých oblastech se však použije zákon o obecní policii. Mezi jejich oprávnění patří např. vyžadovat vysvětlení, požadovat prokázání totožnosti, odebrat zbraň, zakázat vstup na určená místa nebo použít donucovací prostředky.¹⁴⁵

Obecní policie díky veřejnoprávní smlouvě může vykonávat úkoly i na jiném území obce, která je jednou ze smluvních stran smlouvy. Ke vzniku nebo změně veřejnoprávní smlouvy uzavřené mezi obcemi je potřeba předchozího souhlasu krajského úřadu.¹⁴⁶ V praxi se tyto veřejnoprávní smlouvy uzavírají poměrně často, jelikož mnoho obcí nemá na působnost vlastní obecní policie finanční prostředky. Na druhou stranu má poté obecní policie rozsáhlejší území, ve kterém působí a těžko říci, jestli kvantita nejde na úkor kvality.

5.8. Vztahy mezi orgány obce

I když orgány obce nejsou mezi sebou nadřizeny ani podřizeny, existují mezi nimi určitá pravidla a postavení.

¹⁴² zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii ve znění pozdějších předpisů, § 2

¹⁴³ Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁴ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1, s. 126-128

¹⁴⁵ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 244 - 245

¹⁴⁶ KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1, s. 244

5.8.1. Rada a zastupitelstvo

Zastupitelstvo a rada mají spolu úzký vztah, ve kterém někdy dochází ke sporům. Spory se nejčastěji vedou ve výhradě pravomocí. Zastupitelstvo má mezi orgány dominantní postavení, na to několikrát nepřímo upozorňuje i zákon o obcích. Jako hlavní příklad dominantního postavení zastupitelstva lze uvést oblast právních předpisů obce. Zákonodárce stanoví, že obecně závazné vyhlášky obce vydává zastupitelstvo obce a nařízení obce rada obce. Pokud však v obci není rada zřízena, přechází pravomoc vydávat nařízení obce na zastupitelstvo. Rada obce v žádném případě za zastupitelstvo obecně závazné vyhlášky nevydává. Za prvé nelze, aby neexistovalo zastupitelstvo v obcích, kde je zřízena rada a za druhé zákon nedovoluje radě, aby místo zastupitelstva vydávala obecně závazné vyhlášky. Jako další příklad dominantnosti zastupitelstva lze uvést § 84 odst. 5, který přímo říká, že „*zastupitelstvo obce rozhoduje o zrušení usnesení rady obce, jsou-li mu předložena k rozhodnutí podle § 105 odst. 1.*“¹⁴⁷ Zákon tedy vysvětluje, že pokud starosta pozastaví výkon usnesení rady, předá jej zastupitelstvu, které na nejbližším zasedání rozhoduje o jeho zrušení. Naopak rada nikdy nerozhoduje o zrušení usnesení zastupitelstva a ani radě zastupitelstvo usnesení nepředkládá. V neposlední řadě se lze odkázat i na Ústavu České republiky, která se ve svých ustanoveních zmiňuje pouze o obecním zastupitelstvu, jiné orgány de facto nezná, ale počítá s tím, že jsou zřizovány. Takovýchto podobných ustanovení lze v zákoně o obcích nalézt několik. Zkráceně lze říci, že zastupitelstvo obce si může vyhradit veškeré rozhodování v záležitostech samostatné působnosti, pokud nejsou striktně vyhrazené radě.¹⁴⁸

149

Přirozeně může nastat otázka, zda může rada delegovat své pravomoci na zastupitelstvo či jiné orgány obce. Na tuto otázku odpoví přímo zákon svým ustanovením a to, že „*Rada obce zabezpečuje rozhodování ostatních záležitostí patřících do samostatné působnosti obce, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo pokud si je zastupitelstvo obce nevyhradilo; rada obce může tyto pravomoci zcela nebo zčásti svěřit starostovi nebo obecnímu úřadu; rada obce může svěřit obecní policii zcela nebo zčásti rozhodování o právních jednáních*

¹⁴⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 84 odst. 5

¹⁴⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 84 odst. 4

¹⁴⁹ BAGAROVÁ GRZYWA, Martina. *Vztahy orgánů obce* [online]. 25.4.2000 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/vztahy-organu-obce/>

*souvisejících s činností obecní policie.*¹⁵⁰ Lze tedy jednoduše říci, že rada má přímo ze zákona některé pravomoci svěřit na jiné orgány obce, ne však zcela na všechny.

5.8.2. Starosta, zastupitelstvo a rada obce

Vztah mezi starostou a zastupitelstvem a radou je nepoměrný, ale logický. Starosta k těmto orgánům nemá vztah toliko úzký jako zastupitelstvo a rada mezi sebou. Avšak zastupitelstvo má ve vztahu k starostovi poměrně široké oprávnění. Starosta se účastní zasedání zastupitelstva a rady a zpravidla jim předsedá. Také podepisuje právní předpisy vydané zastupitelstvem a radou, avšak pokud je nepodepíše, nemá to za následek neplatnost právního předpisu. V praxi není výjimkou, že obecně závaznou vyhláškou či nařízením starosta nepodepíše. Přímým vztahem mezi starostou a radou je projev toho, že starosta může pozastavit výkon usnesení rady, pokud má za to, že je nesprávné. Věc dá dále k projednání zastupitelstvu a to rozhodne o tom, zda usnesení zruší či nikoliv. Starosta také plní úkoly rady v obcích, kde rada není zřízena, kromě výjimek, které zákon svěřuje přímo zastupitelstvu. Výše zmíněné skutečnosti však nejsou projevem toho, že by starosta mohl zastupitelstvo a radu úkolovat.¹⁵¹ Naopak v některých případech může rada úkolovat starostu. Na to přímo poukazuje obecní zřízení, které stanoví, že starosta „*rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce*“.¹⁵² Mnohem silnější a užší vztah mají zastupitelstvo a rada mezi sebou. Naopak lze říci, že starosta je zastupitelstvu a radě „*podřízený*“, protože některé právní úkony, které koná i starosta, vyžadují souhlas právě těchto dvou orgánů. Pokud by jej nevyslovily, bylo by právní jednání neplatné. Příkladem, který potvrzuje to, že starosta musí konat úkoly mu uložené zastupitelstvem, je ustanovení § 83 odst. 1 zákona o obcích konstatující, že *Člen zastupitelstva obce je povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, je-li jejich členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla*

---

¹⁵⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 102 odst. 3

¹⁵¹ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075527196, s. 234-235

¹⁵² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 103 odst. 4 písm. g)

ohrožena vážnost jeho funkce.“¹⁵³ Ustanovení sice nezmiňuje přímo pojem starosta, nýbrž v § 92 odst. 1 obecního zřízení v sobě mimo jiné obsahuje větu, že „zasedání zastupitelstva obce svolává a zpravidla řídí starosta.“¹⁵⁴ Z toho tedy přímo vyplývá, že i starosta je členem zastupitelstva a to má oprávnění jej úkolovat a splnění úkolů vyžadovat.¹⁵⁵

5.8.3. Starosta a orgány zastupitelstva a rady

Vztah mezi starostou obce a orgány zastupitelstva a rady lze velmi zjednodušeně popsat jako neutrální. Ani jeden z uvedených orgánů si navzájem neukládá úkoly. Výbory zastupitelstva a komise rady mají postavení iniciativních, kontrolních a poradních orgánů. Jelikož je zřizuje zastupitelstvo a rada, jsou jim také odpovědné. Proto starosta obce nemá oprávnění tyto orgány řídit ani pověřovat úkoly. To samé však platí i v opačném případě. Orgány zastupitelstva a rady nedisponují pravomocí úkolovat starostu obce. Úkoly starostovi má možnost ukládat jen zastupitelstvo obce jakožto dominující orgán obce či rada obce. Pokud tedy výbory nebo komise budou chtít starostovi uložit úkol, lze to pouze přes jejich zřizující orgány, zastupitelstvo a radu.¹⁵⁶

---

¹⁵³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 83 odst. 1

¹⁵⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 92 odst. 1

¹⁵⁵ TRÍSKA, Tomáš. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků - Rada obce, starosta obce, tajemník obecního úřadu* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2016 [cit. 2019-02-13]. ISBN 978-80-87544-36-5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>, s. 45.

¹⁵⁶ TRÍSKA, Tomáš. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků - Rada obce, starosta obce, tajemník obecního úřadu* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2016 [cit. 2019-02-13]. ISBN 978-80-87544-36-5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>, s. 45-46.

6. Orgány obcí v praxi

6.1. Obec s rozšířenou působností - Klatovy

6.1.1. Charakteristika města Klatovy

Město Klatovy se nachází v okrese Klatovy v Plzeňském kraji. Leží v šumavském podhůří, a proto se nazývá bránou Šumavy. Poblíž Klatov prochází hranice České republiky s Německou spolkovou republikou, a proto mají Klatovy výhodnou polohu pro práci v zahraničí. Městem Klatovy protéká Drnový potok vlévající se za městem do řeky Úhlavy.¹⁵⁷

Se svými necelými 22 300 obyvatel¹⁵⁸ se řadí ihned po Plzni mezi druhé největší město Plzeňského kraje¹⁵⁹

Město je velmi bohaté i v oblasti památek a hojně navštěvované turisty. Mezi nejznámější kulturní dědictví lze zařadit Černou věž, Barokní lékárnu U Bílého jednorožce, Katakomy nebo Jezuitský kostel.

6.1.2. Orgány města Klatovy

Klatovy jsou obcí s rozšířenou působností neboli obcí III. stupně a to pro 32 obcí ležících v okrese Klatovy.¹⁶⁰

Zastupitelstvo města Klatovy tvoří v nynějším volebním období 27 členů. Počet se stanoví dle počtu obyvatel a velikosti obce. Klatovy spadají do velikostní kategorie nad 10 000 obyvatel do 50 000 obyvatel a mohou mít počet členů v rozmezí 15 – 35 členů. Zajímavostí je, že v roce 2018 vydalo město Klatovy 4 obecně závazné vyhlášky a to o místních poplatcích, o nočním klidu, vyhlášku stanovující školské obvody základních škol a opět o nočním klidu. K únoru 2019 vydalo zastupitelstvo jednu obecně závaznou vyhlášku o stanovení školských obvodů základních škol. Dále se v roce 2018 zastupitelstvo Klatov usneslo

---

¹⁵⁷ Základní údaje. *Město Klatovy brána do Pošumaví* [online]. [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/klatovy/zaklad.asp>

¹⁵⁸ Klatovy (okres Klatovy): Demografický vývoj. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&u=__VUZEMI__43__555771__, stav k 31.12.2017

¹⁵⁹ Základní údaje. *Město Klatovy brána do Pošumaví* [online]. [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/klatovy/zaklad.asp>

¹⁶⁰ Vyhláška č. 388/2002 Sb., vyhláška Ministerstva vnitra o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

na novém jednacím řádu – ten podrobněji upravuje organizaci a postup při zasedání zastupitelstva. Zasedání zastupitelstva proběhlo v roce 2018 osmkrát, při čemž z každého zasedání byl vydán zápis, který je povinen ze zákona a přístupný k nahlédnutím občanům Klatov na městském úřadě.¹⁶¹

Zastupitelstvo města obligatorně ze zákona zřídilo finanční a kontrolní výbor. Finanční výbor tvoří 10 členů a předsedá mu Pavel Strolený. Kontrolní výbor poté tvoří opět deset členů v čele s předsedou Ing. Petrem Votípkou. Jiné fakultativní výbory zastupitelstvo Klatov nezřídilo, a to ani výbor pro národnosti menšiny. Z toho tedy logicky vyplývá, že město nemá ani 10 % obyvatelstva jiné než české národnosti.¹⁶²

Rada obce se za rok 2018 sešla dvacet sedmkrát, při čemž vydala i 27 usnesení. K únoru 2019 se sešla třikrát.¹⁶³ Rada vydala za rok 2018 pouze jedno nařízení týkající se plánu zimní údržby pro Klatovy a integrované obce. Stejně jako zastupitelstvo může rada Klatov zřizovat své orgány. V tomto případě však ne výbory, ale komise. Mezi komise rady Klatov se řadí: finanční komise s předsedou Ing. Václavem Chroustem, komise pro územní rozvoj, urbanismus a RMPZ s předsedou MUDr. Milošem Chroustem, majetková komise s předsedou Peterem Pošefkou, bytová komise s předsedkyní Marií Hulešovou, komise pro nebytové prostory v čele s Františkem Joachymsthalerem, komise pro výchovu, vzdělání a sport s předsedou Mgr. Vítězslavem Šklebeným a komise pro kulturu a cestovní ruch v čele s Ing. Martinem Křížem.¹⁶⁴

Starostou města Klatovy je Mgr. Rudolf Salvetr, který je pro výkon této funkce uvolněným členem. Starostou se stal již v roce 2006 a od té doby je jím každé volební období. Celkově mají Klatovy dva místostarosty a to Ing. Václava Chrousta a Ing. Martina Kříže.

Městský úřad města Klatovy tvoří starosta, místostarosta, tajemník a zaměstnanci zařazení do městského úřadu města Klatovy. Městský úřad se může dělit na odbory a oddělení. O jejich zřízení i zrušení rozhoduje rada obce. Klatovy mají celkem 10 odborů. Konkrétně tedy odbor dopravy, finanční, hospodářský, rozvoje města, školství, kultury a cestovního ruchu, sociálních věcí

---

¹⁶¹ Zápisy zastupitelstva. *Město Klatovy brána do Pošumaví* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/mukt/zapisy.asp>

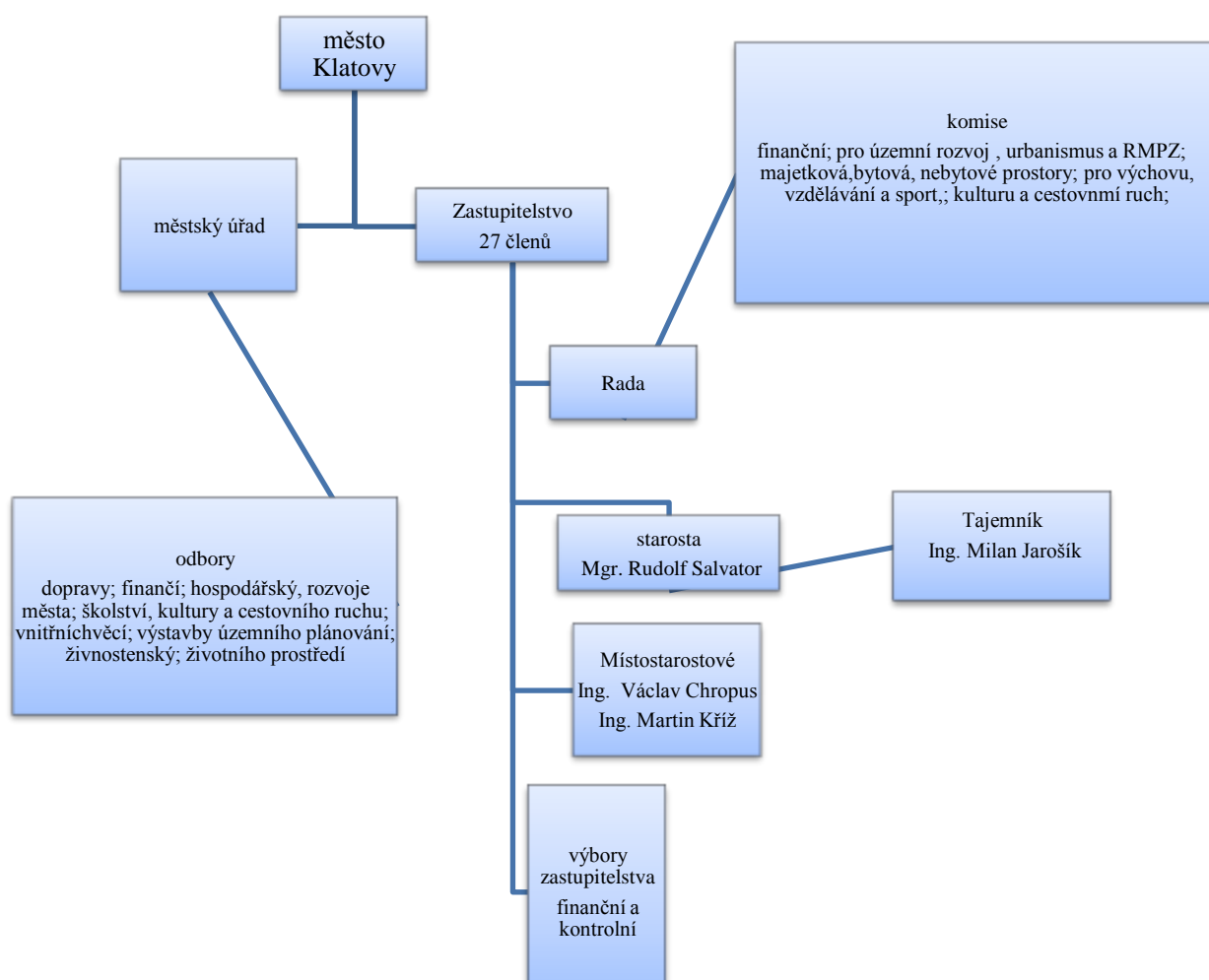
¹⁶² Komise a výbory. *Město Klatovy brána do Pošumaví* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/mukt/fr.asp?tab=mukt&id=195&burl=>

¹⁶³ Usnesení rady města. *Město Klatovy brána do Pošumaví* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/mukt/usneseni-rada.asp>

¹⁶⁴ Komise a výbory. *Město Klatovy brána do Pošumaví* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/mukt/fr.asp?tab=mukt&id=195&burl=>

a zdravotnictví, vnitřních věcí, výstavby a územního plánování, živnostenský a životního prostředí. Každý ze jmenovaných odborů, poté obsahuje „podobory“. Např. do oboru vnitřních věcí spadá evidence občanů, občanské průkazy, cestovní doklady; informatika, krizové řízení, ochrana obyvatel; matrika, ověřování, rejstříky trestů; přestupky, stížnosti občanů; správa budov, autodoprava; vnitřní správa.¹⁶⁵

Město zřizuje funkci tajemníka. Tuto povinnost má danou přímo zákonem o obcích, který stanoví, že obce s pověřeným obecním úřadem funkci tajemníka zřídit musí. Tajemníka jmenuje starosta obce se souhlasem krajského úřadu. Aktuálním tajemníkem města Klatovy je Ing. Milan Jarošík.

schéma č. 1 - struktura orgánů města Klatovy

¹⁶⁵ Organizační struktura. *E-portál územních samospráv* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: https://www.epusa.cz/index.php?sessID=0&id_subjekt=3039&zalozky=struktura&obec=555771&jazyk=cz

6.2. Obec s pověřeným obecním úřadem – městyse Chudenice

6.2.1. Charakteristika městyse Chudenice

Městyse Chudenice leží přibližně 11 km severozápadně od Klatov na hranicích klatovského a domažlického okresu. Jeho rozloha činí 21,12 km² a žije zde kolem 705 obyvatel. Počet občanů v obci se každoročně mírně zvyšuje. Pod Chudenice spadají přidružené obce, kterými jsou Lučice, Býšov, Slatina a Bezpravovice.¹⁶⁶

I když Chudenice nespádají mezi větší obce, mohou se pyšnit krásnou krajinou a památkami. V roce 1996 byly Chudenice vyhlášeny krajinnou památkovou zónou. Od 12. století byly Chudenice sídlem rodů Czernínů, po kterých zde stojí krásný Czerninský zámek hojně navštěvovaný turisty. Mezi další památky Chudenicka patří letohrádek Czernínů zámek Lázeň, kostel svatého Jana Křtitele, rozhledna Bolfánek či Americká zahrada.¹⁶⁷

6.2.2. Orgány městyse Chudenic

Chudenice jsou obcí s pověřeným obecním úřadem. Spadají pod Klatovy, které jsou pro ně obecním úřadem s rozšířenou působností. Díky tomu, že jsou obcí s pověřeným obecním úřadem, vykonávají v přenesené působnosti státní správu např. v oblasti matriky. Obec je pověřeným obecním úřadem pro obce spadající do její působnosti. A to jsou tedy Lučice, Býšov, Slatina a Bezpravovice.

Zastupitelstvo obce tvoří 11 členů. Počet odpovídá počtu stanoveným zákonem o obcích. Chudenice spadají do druhé skupiny a to tedy pokud má obec 500 až 3000 obyvatel volí 7 až 15 členů zastupitelstva. Zastupitelstvo v roce 2018 nevydalo žádnou obecně závaznou vyhlášku ani nařízení. Jelikož v obci nebyla zvolena rada, vykonává její působnost starosta a zastupitelstvo. To vydává nařízení obce a starosta plní další úkoly uložené zákonem radě. Jelikož rada není zřízena, nemohou být zřízeny ani její poradní a iniciativní orgány a to komise rady. Zastupitelstvo naopak pravomoc zřizovat své iniciativní orgány využívá. Zřídilo tedy obligatorně kontrolní a finanční výbor, kdy kontrolní výbor má

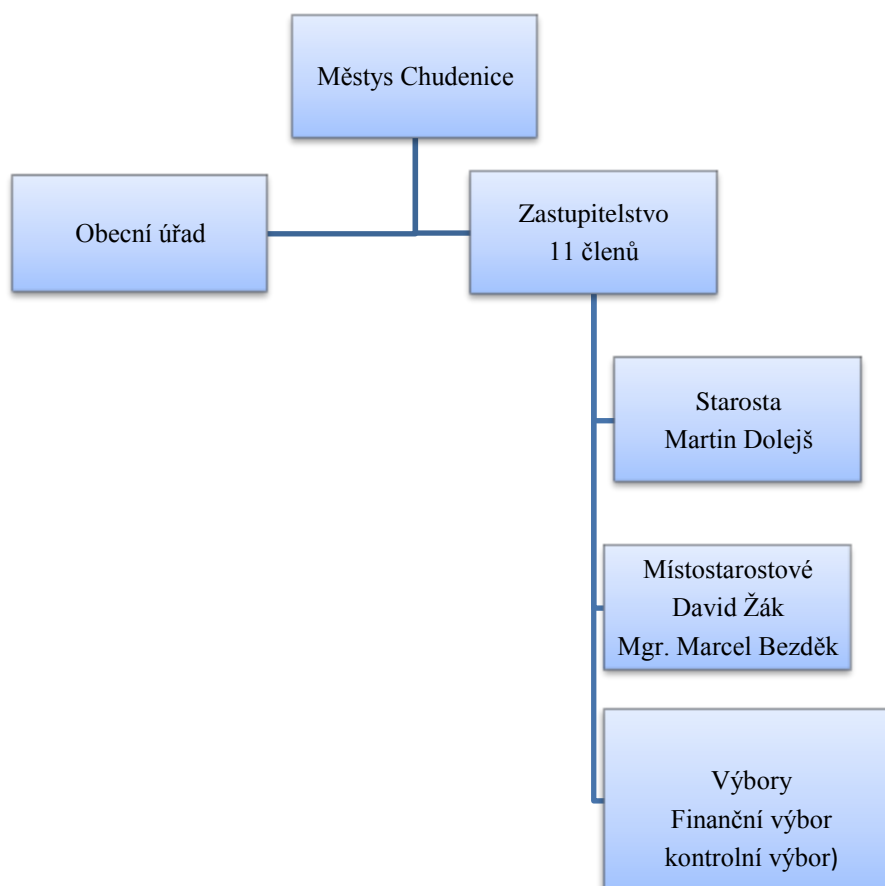
¹⁶⁶Základní informace. *Městyse Chudenice* [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <http://turista.chudenice.info/zakladni-udaje>

¹⁶⁷Základní informace. *Městyse Chudenice* [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <http://turista.chudenice.info/zakladni-udaje>

3 členy, což je minimální počet daný zákonem, a předsedá mu Jan Příbáň. Finanční výbor poté tvoří stejný počet členů, tedy tři a předsedá mu Jitka Egermayerová. Jiné, fakultativně zřízené, výbory Chudenice nemají. A to ani výbor pro národnostní menšiny. Proto vycházím z toho, stejně jako u Klatov, v obci nežije minimálně 10 % obyvatel národností menšiny.¹⁶⁸

Starostou obce je již druhé volební období Martin Dolejš. Je uvolněným členem pro výkon funkce. Jeho místostarosty jsou David Žák a Mgr. Marcel Bezděk. Starosta obce má právo zřizovat zvláštní orgány obce. V Chudenicích je tedy jako zvláštní orgán obce zřízena komise pro kulturní, spolkovou a sportovní činnost. Má 14 členů a předsedá jí Lenka Homolková.¹⁶⁹

Obec kromě rady nezřizuje ani funkci tajemníka. Zákon o obcích tuto funkci po obcích s pověřeným obecním úřadem nepožaduje, je jen na nich, zda tuto funkci zřídí či nikoliv.

schéma č. 2 - struktura orgánů městyse Chudenice

¹⁶⁸ Základní informace. *Městys Chudenice* [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.chudenice.info/zakladni-informace-struktura-uradu>

¹⁶⁹ Základní informace. *Městys Chudenice* [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.chudenice.info/zakladni-informace-struktura-uradu>

6.2.3. Občané Chudenic a jejich postoj k orgánům obce

V této kapitole se autorka věnuje občanům Chudenic, při čemž ji velmi zajímal jejich postoj a názor k fungování obce a jejích orgánů. Vytvořila dotazníkové šetření, které bylo nejlepší volbou pro zkoumaný vzorek respondentů. Inspiraci k otázkám autorka našla u paní Veroniky Voglové, konkrétně tedy u jejího dotazníkového šetření.¹⁷⁰ Každopádně výzkum pojala trochu jinak a to tak, že se soustředila na postoj občanů v konkrétní obci a zaměřila se i na odlišné otázky. Ty jsou pojaty jednoduše a srozumitelně, aby občanům zabraly co nejméně času. Díky tomu je v mnoha odpovědích na otázky možnost odpovědi pojem „nevím“. Součet otázek činil číslo 10, které je relevantní k tomu, aby občané byli ochotni dotazník vyplnit.

Mezi prvními otázkami jsou zjišťovány základní informace o respondentech a poté již je plně věnována pozornost postoji k orgánům obce.

Dotazníky byly přístupné jak na internetu, tak i v prostorách úřadu městyse Chudenice a v místním obchodě v Chudenicích a to přibližně po dobu jednoho měsíce. Byl vyplňován anonymně a oslovení byli občané starší 18 let. Dotazník vyplnilo 107 občanů starších 18 let s trvalým pobytem v obci. Jediným kritériem pro vyplnění dotazníku byl věk, čili nad 18 let mohli dotazník vyplnit občané jakékoliv věkové kategorie. Příklad nevyplněného dotazníku je obsažen v příloze této práce.

K tomu, aby autorka zachovala anonymitu, požádala zprostředkovatele, kteří dotazník rozdávali, o to, aby každému respondentu dali k vyplněnému dotazníku i obálku do které dotazník, po vyplnění vložil. V úvodu dotazníku seznamuje respondenty s důvodem vyplnění, konstatuje, že dotazník bude anonymní a že je využívám pouze k diplomové práci. Závěrem autorka poděkuje za jejich ochotu vyplnění.

---

¹⁷⁰ VOGLOVÁ, Veronika. Orgány obce a správce obce. *VYPLŇTO.CZ* [online]. [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/organy-obce-a-spravce-obce/>

Rozbor dotazníku:

1. a 2. otázka – Jaké je Vaše pohlaví a věk?

V rozboru dotazníku je první a druhá otázka spojena dohromady, při čemž respondenti mohli vybírat ze tří věkových kategorií:

- 18 – 30
- 31 – 55
- 55 +

Skupina	18-30	31-55	Nad 55
Muži	20	18	9
ženy	18	32	10
celkem	38	50	19

Tabulka č. 2 - struktura respondentů

Nejvíce se poměr počtu žen a mužů rozcházel ve věkové skupině od 31 do 55 let. Celkem ve věkové kategorii od 31 – 55 let odpovídalo 50 respondentů. Z toho 32 žen a 18 mužů. Což znamená, že tuto věkovou kategorii tvořilo 64 % žen. V ostatních věkových skupinách byl rozdíl v počtu odpovědí žen a mužů téměř vyrovnaný. Výsledek byl nečekaný, jelikož autorka očekávala nejvíce respondentů ve věku 18 – 30 let. V dnešní době tato věková skupina nečastěji využívá sociálních sítí, kde byl také dotazník sdílen.

Celkem se vytvořeného dotazníkového šetření zúčastnilo 47 mužů a 60 žen. Procentuálně to činí 44 % mužů a 56 % žen.

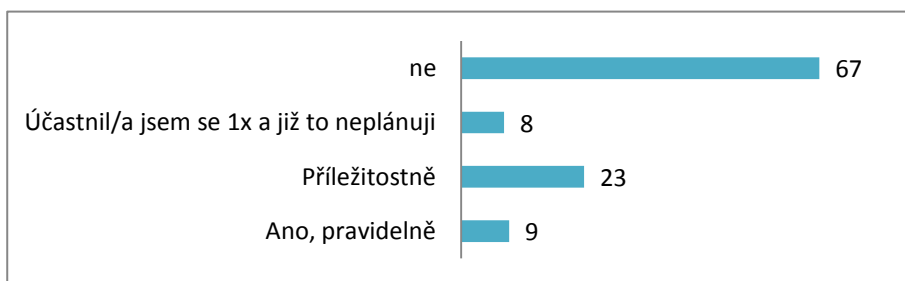
3. otázka – Účastníte se veřejného zasedání zastupitelstva?

Od třetí otázky se již pozornost věnována postoji občanů k orgánům obce. Cílem otázky bylo zjistit, jak často a jestli vůbec se občané Chudenic participují na zasedání.

Respondenti mohli vybírat z následujících odpovědí:

- Ano, pravidelně
- Příležitostně
- Účastnil/a jsem se 1x a již to neplánuji
- Ne

Výsledek otázky je dle autorky velmi kladný. 40 lidí ze 107 navštívilo zasedání zastupitelstva nejméně 1x, což je 37 %. Bohužel není zjištěno, v jakém časovém rozmezí. 9 osob pak navštěvuje zasedání pravidelně. Ve skupině „ano, pravidelně“ může být i pár zastupitelů, kteří zřejmě dotazník vyplnili. Zbytek osob, čili 67 (63 %) se zasedání nezúčastňuje a ani nikdy nezúčastnilo. Počet odpovědí je zaznamenán v grafu č. 1.

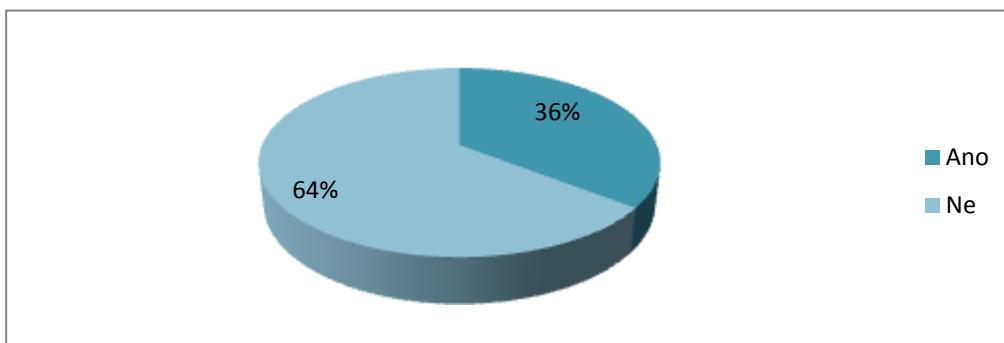

graf č. 1 - participace občanů na zasedání zastupitelstva městyse Chudenic.

4. otázka - Již jste někdy nahlídl/a do zápisu ze zasedání zastupitelstva?

Čtvrtá otázka zkoumá, zda se občané zajímají o zastupitelstvo jiným způsobem, než je navštěvování zasedání. Respondenti měli na výběr tedy ze dvou stručných odpovědí. V Grafu č. 2 je vyjádřen výsledek otázky.

- Ano
- Ne

graf č. 2 - procentuální vyjádření, zda občané Chudenic nahlíží d zápisu ze zasedání zastupitelstva

Výsledek otázky, týkající se nahlížení do zápisu ze zasedání zastupitelstva vyšel velmi shodně s výsledkem četnosti navštěvování zasedání zastupitelstva. V předcházející otázce 67 občanů odpovědělo, že se nikdy nezúčastnilo zasedání zastupitelstva a v nynější otázce 69 osob ještě nikdy nenahlédlo do zápisu ze zasedání. Z toho zřejmě vyplývá, že většina respondentů, kteří se nezúčastnili zasedání, nikdy nenahlédli do jeho zápisu. Nelze to však s přesností určit, jde jen o autorův názor a dedukci. Není totiž povinností, pokud se občan zúčastní zasedání, zároveň poté nahlížet do zápisu. Naopak do zápisu mohou nahlížet i občané, kteří se zasedání nezúčastnili ještě nikdy.

Otázka č. 5 – U voleb do zastupitelstva z pravidla volíte?

U zmíněné otázky číslo 5 se autorka chtěla dozvědět, zda občané chodí k volbám a popřípadě jakým způsobem volí. Proto měli na výběr z odpovědí:

- Konkrétní osoby (zaškrtnutím osob z kandidátních listin)
- Celou kandidátní listinu
- Nechodím k volbám

graf č. 3 - způsob volby respondentů do zastupitelstva

Z grafu č. 3 je patrné, že k volbám chodí 102 respondentů ze 107. Čili celých 95 % občanů, kteří vyplnili dotazník. Nepatrný rozdíl je pak v tom, jakým způsobem občané volí. 52 občanů preferuje volbu konkrétních osob z kandidátní listiny/listin což je 48 %. Jen o 2 občany méně pak volí celé kandidátní listiny, procentuálně se tato skupina snížila pouze o 1 % od předchozí, čili tvoří 47 %. Zbýlých 5 občanů a tedy i 5 % nechodí k volbám vůbec.

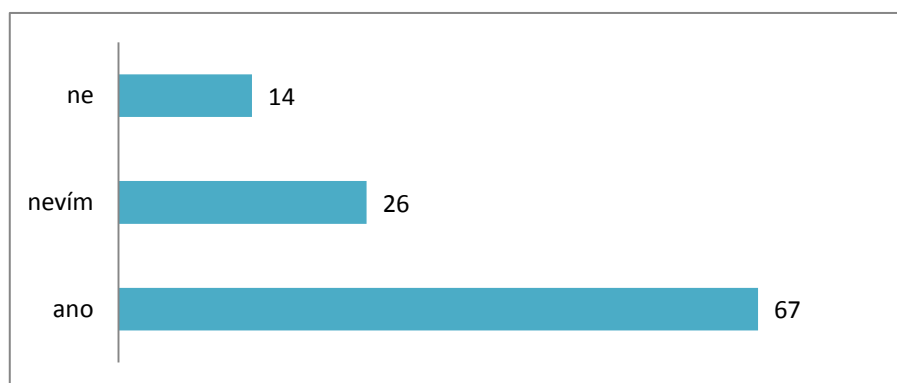

Při konání posledních komunálních voleb ve dnech 05.10. – 06.10. 2018 byla účast voličů 65,52 %.¹⁷¹ Při těchto volbách se v Chudenicích konaly zároveň i volby do Senátu Parlamentu ČR. Autorka zasedala ve volební komisi a u voleb do Senátu byla volební účast 40,13 %.¹⁷² Zde volební účast je poměrně vysoká oproti druhému kolu. Občané při volbách v prvním kole, konající se dohromady s komunálními volbami, netajili, že do Senátu volí jen z důvodu komunálních voleb ve stejném termínu a odvolí to tedy dohromady. Jinak by prý k senátorským volbám nešli, a to se v druhém kole potvrdilo, účast byla pouze 7,48 %.¹⁷³

Otázka č. 6 – Preferoval/a byste přímou volbu starosty? (jako u prezidenta ČR)

Velmi zajímavý je postoj občanů k volbě starosty. Zda by chtěli volbu přímou či nikoliv. Na otázku mohli odpovědět jednoduše a to:

- Ano
- Nevím
- Ne

graf č. 4 - počet občanů, kteří by preferovali či nepreferovali přímou volbu starosty

V grafu č. 4 jednoznačně převažuje odpověď Ano a to s 63 %. Většina občanů by si přála přímou volbu starosty a nikoliv, aby starosta byl volen

¹⁷¹ Volby do zastupitelstev obcí 05.10. - 06.10.2018: Územní přehledy o volební účasti. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv51?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=8&xnumnuts=3202&xvyber=1>

¹⁷² Volby do Senátu Parlamentu ČR konané dne 5.10. – 6.10.2018: Volební účast v obvodech v 1. kole. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/senat/se311?xjazyk=CZ&xdatum=20181005&xobvod=11&xv=1>

¹⁷³ Volby do Senátu Parlamentu ČR konané dne 5.10. – 6.10.2018: Volební účast v obvodech v 2. kole. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z:

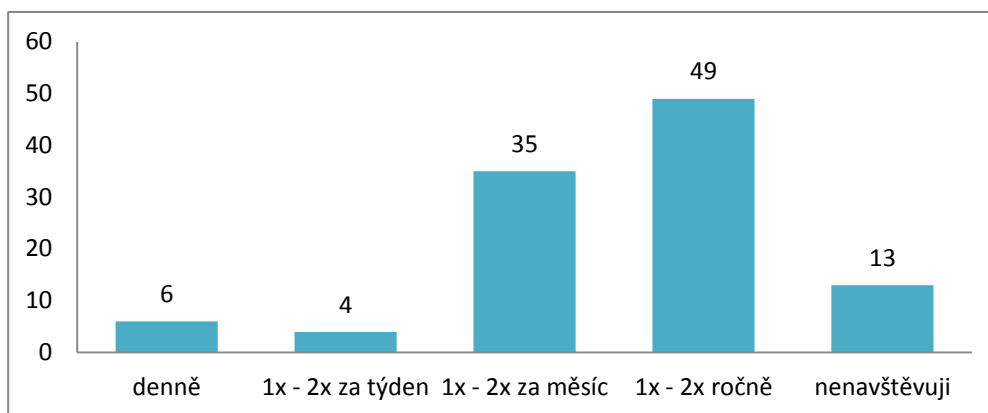
<https://www.volby.cz/pls/senat/se311?xjazyk=CZ&xdatum=20181005&xobvod=11&xv=2>

zastupiteli. 13 % občanů pak nevědělo, zda by přímou volbu preferovali či nikoliv – je možné, že se v této skupině objevili respondenti, kteří neberou za podstatné, jak se starosta volí a proto nezaškrtili ani odpověď *ano* a ani *ne*. Jsou ale i tací občané, kteří jsou spokojení s volbou starosty prostřednictvím zastupitelů, konkrétně 24 %.

Otázka č. 7 – Jak často navštěvujete obecní úřad?

Cílem této otázky bylo zjistit, jak moc je vytížený obecní úřad navštěvujícími občany či zda občané využívají spíše internetovou komunikaci s obecním úřadem. V odpovědích jsou čtyři skupiny, ze kterých mohli respondenti vybírat:

- Denně
- 1x – 2x za týden
- 1x – 2x za měsíc
- 1x-2x za rok
- Nenavštěvuji

graf č. 5 - četnost návštěv obecního úřadu Chudenic

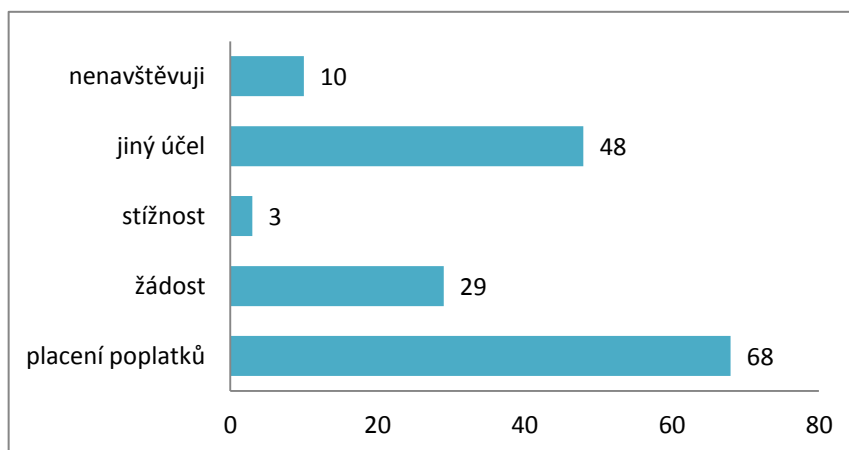
6 (5 %) občanů vyplňujících dotazník odpovědělo, že navštěvují obecní úřad každý den, opět to autorka přisuzuje tomu, že dotazník mohl vyplnit někdo přímo z úřadu, který byl jeden z přístupových míst k dostání dotazníku. 49 (46 %) občanů navštěvuje obecní úřad 1x – 2x ročně. Nejpravděpodobnější vysvětlení takového výsledku je, že jednou za půl roku se hradí poplatky např. za odpady, avšak mohlo se jednat i o občany, kteří přijdou za jiným účelem a poplatky platí formou internetového bankovníctví. 13 (12 %) respondentů oznámilo, že obecní úřad nenavštěvují vůbec. Možná se jedná o občany komunikující s úřadem např.

přes e-mailovou adresu nebo jsou to občané žijící ještě s rodiči, kteří nemají povinnost na úřad kvůli poplatkům chodit.

Otázka č. 8 – Za jakým účelem navštěvujete obecní úřad?

Otázka číslo 8 vyjadřuje, za jakým účelem navštěvují respondenti obecní úřad. V této otázce občané poprvé zaškrtovali z více možností, a proto součet odpovědí činí číslo 158. Mohli vybírat z odpovědí:

- Placení poplatků
- Žádost
- Stížnost
- Jiný účel
- nenavštěvuji

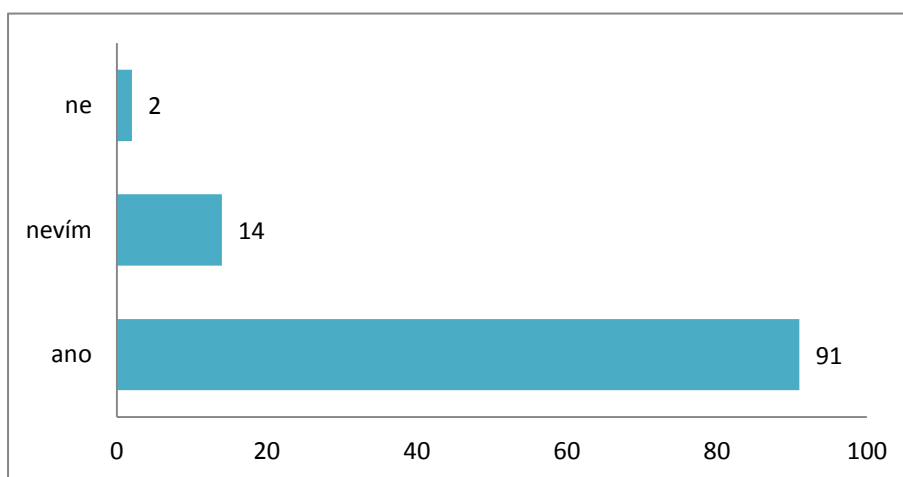
graf č. 6 - důvody navštěvování obecního úřadu.

Nejvíce občané navštěvují obecní úřad z důvodu placení poplatků. Takto odpovědělo 68 (43 %) občanů ze 107. Pod odpovědí „za jiným účelem“, která je nejčastější po poplatcích, si lze představit návštěvu např. kvůli vidimaci a legalizaci. Nesrovnalostí ve výsledku je, proč počet odpovědí „nenavštěvuji“ je nižší, když v předešlé otázce na stejnou odpověď reagovalo 13 lidí. Za účelem žádosti navštívilo obecní úřad 29 (18 %) respondentů. Nejvíce pravděpodobné je, že nejčastější žádostí byla žádost o stavbu či přestavbu nebo žádost o sňatek konající se na území obce. Se stížnostmi navštívili úřad pouze 3 (2 %) respondentů.

Otázka č. 9 - Jste spokojen/a s úředními hodinami, pro veřejnost, obecního úřadu?

Výsledek této otázky může být inspirací pro starostu, který rozhoduje o rozmezí úředních hodin pro veřejnost (pokud si to nevyhradí zastupitelstvo). Tato pravomoc primárně náleží radě, ale jelikož Chudenice radu nemají, náleží tato pravomoc starostovi. Respondenti opět měli výběr ze tří odpovědí:

- Ano
- Nevím
- Ne

graf č. 7 - spokojenost občanů s úředními hodinami pro veřejnost

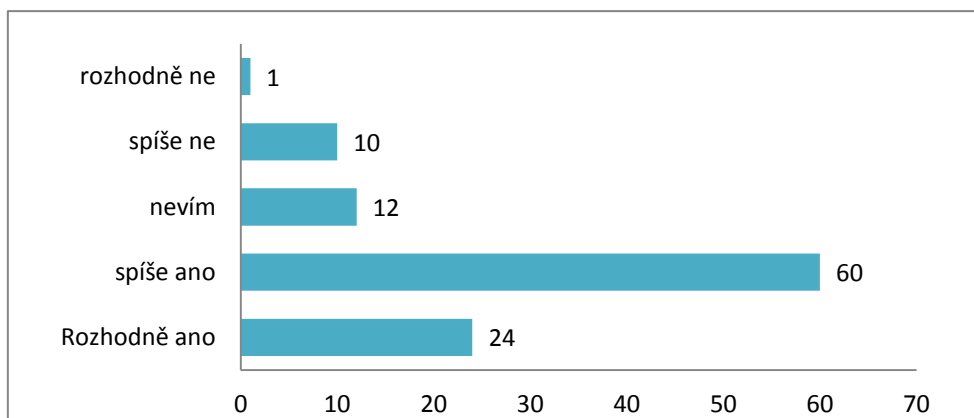
Drtivá většina respondentů, tedy 91 (85 %) jsou s úředními hodinami spokojeni. Úřad má tři dny vyhraněné pro veřejnost a to v pondělí od 8:00 do 18:00, středu od 8:00 do 16:00 a pátek od 8:00 do 14:00. Poté ještě jednu sobotu v měsíci a to od 9:00 do 11:00. Pouze 2 (2 %) respondenti spokojeni nebyli a chtěli by nejspíše větší počet úředních hodin. Odpověď „nevím“ využilo 14 (13 %) respondentů. Jejich odpověď však nelze brát jako zápornou, protože kdyby byla, určitě by zvolili odpověď „ne“.

Otázka č. 10 – Jak jste celkově spokojeni s činností orgánů obcí v obci?

Odpovědi na otázku č. 9 vyjadřují celkový postoj respondentů k orgánům obcí. Zda jsou spokojeni s činností zastupitelstva, obecním úřadem a starostou.

Na výběr bylo z 5 odpovědí:

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Nevím
- Spíše ne
- Rozhodně ne

graf č. 8 – spokojenost občanů s činností orgánů městyse Chudenice

Dle respondentů převažuje názor, spokojenosti s činností orgánů obce. 23 % (24) uvedlo, že jsou s činností rozhodně spokojeni. Nejvíce výběrů dostala odpověď „spíše ano“ a to celých 56 %. V součtu je spokojeno 79 % respondentů. To považují jako úspěch volební strany ve vedení obce.

6.3. Judikatura související s orgány obce

Zmínit v práci judikaturu týkající se orgánů obcí je neopomenutelné. První Judikát se týká zrušení příkazu starosty v obci Chudenice a druhý nezákonného zásahu ze strany zastupitelstva Ústní nad Labem.

6.3.1. Rozsudek Krajského soudu v Plzni sp. zn. 57 A 29/2012 - 40 zrušení příkazu starosty obce

Starosta Chudenic, díky špatné zkušenosti s kontrolními orgány, vydal dokument „Příkaz starosty č. 1/2011“. Příkaz zakazoval vstup státním úředníkům do budovy jak úřadu městyse Chudenice, tak do prostor všech nemovitostí v jeho majetku pod pokutou 100 000 Kč. Příkaz zároveň všem zaměstnancům městyse

zakazuje podat jakékoli informace o chodu a aktivitách městyse. Pokud by zákaz porušili, bylo by to bráno jako hrubé porušení pracovní kázně a zaměstnancům by hrozilo okamžité rozvázání pracovního poměru. Vstup úředníkům byl možný jen písemným povolením na základě žádosti ze strany úřadů.

Na základě vnějšího podnětu bylo na tento příkaz upozorněno ministerstvo vnitra, To tvrdilo, že příkaz starosty městyse Chudenic je v rozporu se zákonem. Proto žalobce pozastavil výkon příkazu starosty a zároveň mu stanovil lhůtu ke zjednání nápravy. Žalovaný ve stanovené lhůtě nápravu nezjednal a nepodal ani proti rozhodnutí rozklad, žalobce proto podal žalobu na zrušení příkazu starosty ke Krajskému soudu v Plzni.

V obsahu žaloby žalobce tvrdil, že starosta není oprávněn žádným právním předpisem vydat takovýto Příkaz, kterým zakazuje vstup státních úředníků do prostorů obecního úřadu a do prostor objektů v majetku obce. Zároveň tvrdí, že starosta nemůže vytvářet skutkovou podstatu přestupku a zaměstnancům obce stanovit sankci za porušení jeho příkazu. Dle žalobce se totiž o přestupek nejedná. Přestupkem je pouze jednání, které je za přestupek zákonem výslovně označeno.

Co se týká zákazu zaměstnancům poskytnout informace o chodu a aktivitách úřadu, je i tato část dle žalobce v rozporu se zákony, příkladem je rozpor s § 8 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Správní orgány vzájemně spolupracují a dbají vzájemného souladu. Celkově byl žalobce názoru, že Příkaz starosty byl v rozporu se zákony, Ústavou a Listinou základních práv a svobod, ale také odporuje principům fungování státní moci a principům fungování státní moci na území městyse.

Žalovaný se vyjádřil a sdělil, že tento Příkaz byl jedinou možnou reakcí na to, jak se k němu orgány státu chovaly. Tvrdil, že v Příkazu není zakotven žádný absolutní zákaz vstupu úředníků, pouze trvá na tom, aby nejméně 30 dnů předem ohlásili „návštěvu obce“. Učinil tak proto, že jeho cílem byla včasná příprava městyse Chudenice na plánovaný úkon ze strany státních orgánů. Tím by tak nedocházelo ke zbytečným neohlášeným kontrolám, které jsou zcela zbytečné. Dle názoru žalovaného musí být každý úkon státní správy včas ohlášen dopředu a nevidí žádný důvod, proč by se měl podrobovat „šikanózním“ kontrolám ze strany státních úředníků. Příkaz tedy byl vydán pouze kvůli zmíněným důvodům a rozhodně nebyl myšlen tak, aby byla znemožňována kontrola státních úředníků. Žalovaný dále při ústním jednání podotkl, že rozhodnutí žalobce

o pozastavení účinnosti Příkazu starosty nebylo doručeno, listinu nečetl a že mu ji musela zatajit jeho sekretářka.

Krajský soud přezkoumal napadený příkaz a došel k názoru, že je žaloba důvodná. Zabýval se tvrzením, že starostovi nebylo doručené rozhodnutí žalobce o pozastavení výkonu Příkazu a byla mu stanovena lhůta na zjednání nápravy. Díky doručence připojené k rozhodnutí o pozastavení výkonu Příkazu krajský soud zjistil, že rozhodnutí bylo doručeno do datové schránky městyse Chudenice a to přihlášením pověřené osoby s právem přístupu ke zprávě. Rozhodnutí o pozastavení výkonu příkazu starosty bylo tedy řádně doručeno do datové schránky městyse. Poté krajský soud přistoupil k projednání merita věci. Soud souhlasí se žalobcem, že napadený příkaz nemá povahu rozhodnutí či usnesení orgánu obce v samostatné působnosti. Příkaz pokládá za jiné opatření orgánu obce. K tomu sice orgány obce mají pravomoc, ale musí při vydávání OZV, usnesení, rozhodnutí a jiných opatření v samostatné působnosti dodržovat rámc své působnosti a není jim svěřeno upravovat otázky, které jsou vyhrazeny pouze zákonu.

Krajský soud konstatuje, že první část příkazu starosty regulující pravidla vstupu do prostor úřadu městyse a nemovitostí v jeho majetku, nemá pravomoc starosta obce vydat. Krajský soud souhlasí i s tím, že je nepřípustné, aby za nedodržení zákazu hrozila pokuta ve výši 100 000 Kč. Jen zákon stanoví, co se za přestupek považuje včetně sankce, kterou lze uložit.

Krajský soud tvrdí, že pokud byl starosta přesvědčen, že ze strany úředníků finančního úřadu došlo k „šikanozní“ kontrole, měl využít legálních prostředků obrany, které zákon poskytuje, a nikoliv zákony obcházet a nahrazovat je vlastními pravidly. Krajský soud tedy došel k závěru, že je žaloba důvodná a proto „Příkaz starosty“ **zrušil.**¹⁷⁴

6.3.2. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 15 A 180/2016-78 – řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu

Krajský soud v Ústí nad Labem se zabýval žalobou od pana L. B (dále žalobce), který se domáhal ochrany před nezákonným zásahem zastupitelstva města Ústí nad Labem (dále žalovaný) a zákazu v jeho pokračování.

---

¹⁷⁴ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 10. 2013, sp. zn. 57 A 29/2012 - 40

Dne 21.9.2016 se žalobce účastnil zasedání zastupitelstva města Ústí nad Labem. Při projednávání programu zasedání chtěl požádat o slovo, a proto přistoupil k mikrofonu, předsedající (primátorka) mu však slovo neudělila. Jednací řád zastupitelstva neobsahuje úpravu, jak se občané mají hlásit o slovo. Ale zvykem je to, že přistoupí k mikrofonu a tím dají najevo, že chtějí hovořit. Předsedající poté k nim před ukončením diskuse vznesl dotaz, zda chtějí k bodu vystoupit. Tato výzva však neproběhla, ale dle žalovaného není ani prokazatelná, jelikož z videozáznamu není patrné, zda žalobce skutečně žádá o slovo. V tu chvíli byl pouze záběr na předsedající.

Dle žalobce problém tkví v tom, že předsedající veřejnosti neumožňuje vystoupit v rozpravě před hlasováním o programu zastupitelstva. Tato situace se týkala zmíněného zasedání, kdy žalobci neumožnila se k programu zastupitelstvu vyjádřit. Tím pádem tvrdí, že bylo nezákonně zasáhnuto do jeho práv – nevyzváním k vyjádření. Důkazem toho, že se žalovaný zasedání zúčastnil, bylo vyslechnutí svědka a poskytnutí videozáznamu ze zasedání zastupitelstva.

Žalovaný se žalobou samozřejmě nesouhlasil. Tvrdil, že žalobci je při zasedání pravidelně udělováno slovo k jednotlivým bodům jednání a má vždy možnost vystoupit. Avšak striktně nesouhlasí s tím, aby se občané mohli vyjadřovat k programu zasedání. Toto tvrzení potvrzuje odkazem na § 94 odst. 1 zákon o obcích, který stanoví, že „*právo předkládat návrhy k zařazení na pořad jednání připravovaného zasedání zastupitelstva obce mají jeho členové, rada obce a výbory*“.¹⁷⁵ Z tohoto ustanovení tedy vyplývá, že vyjadřovat se k programu jednání přísluší jen citovaným orgánům a nikoliv veřejnosti. Na druhou stranu žalobce pak odkazuje na § 16 odst. 2 písm. c) zákona o obcích, který říká, že občan obce dosahující věku 18 let má právo se „*vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem*“.¹⁷⁶ Žalovaný však díky zmíněným skutečnostem navrhl soudu, aby žalobu zamítl jako bezdůvodnou.

V dodatečném vyjádření žalovaný ještě uvedl, že žalobu považuje za nepřipustnou a odkazuje na § 85 soudního řádu správního stanovující, že „*žaloba je nepřipustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že*

---

¹⁷⁵ Zákon č 128/2000 Sb., o obcích, § 94 odst. 1

¹⁷⁶ Zákon č 128/2000 Sb., o obcích, § 16 odst. 2 písm. c)

zásah byl nezákonný. ¹⁷⁷ Žalobce se tedy domáhá nezákonného zásahu ze strany zastupitelstva, nicméně, dle žalovaného, je žaloba nepřipustná a to proto, že pokud se žalobce domáhá pouze vyslovení nezákonnosti, nikoliv zákazu v jeho pokračování, je žaloba nepřipustná. Žalobce konstatuje, že po skončení zasedání již případný zásah netrvá a již trvat nemůže.

Žalovaný na svou obranu dále konstatoval, že zastupitelstvo v tomto řízení není pasivně legitimováno. Má postavení kolegiálního orgánu, a pokud tedy k zásahu došlo, tak pouze ze strany předsedající a nikoliv ze strany zastupitelstva jako takového.

I na videozáznam žalovaný reagoval a to tvrzením, že z videozáznamu je jasně prokazatelné, že předsedající žalobci v žádném případě nebránila ve vyjádření. Nebyl tedy prokázán zásah do práv žalobce.

Soud po zjištění skutkových stavů konstatoval, že je žaloba důvodná. Prvé se zabýval procesními otázkami a to nepřipustností žaloby a nedostatkem pasivní legitimace. Zabýval se nepřipustností žaloby, při čemž nesouhlasil s argumentací žalovaného, žalovaný chybně chápe podmínky pro připustnost žaloby. K nedostatku pasivní legitimace se soud vyjádřil odkazem na judikaturu správních soudů. Ta v obdobných případech za žalovaného považuje zastupitelstvo.

Poté se již soud zabýval tím, zda obecní zřízení umožňuje občanům obce se vyjadřovat k programu jednání zastupitelstva. Soud konstatoval, že i když podat návrh k zařazení určitého bodu na pořad jednání zastupitelstva může jen zastupitelstvo, jeho členové, rada obce a výbory, úpravu vznesení nezávazného stanoviska občana v zákoně nenalezneme. Občan může zastupitelstvu sdělit, čím by se na programu jednání mělo zabývat, ale to tímto názorem není vázáno. Soud tedy tvrdí, že se žalovaný plete, jestliže konstatuje, že občanům nepřísluší právo vyjádřit se v rámci rozpravy před hlasováním o programu. Tím pádem pokud primátorka neuskutečnila výzvu k vyjádření v rámci rozpravy před hlasováním o programu, dopustilo se zastupitelstvo jako takové nezákonného zásahu proti žalobci.

Svým výrokem soud stanovil, že zásah žalovaného byl nezákonný a zakazuje mu v zásahu pokračovat. ¹⁷⁸

---

¹⁷⁷ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, § 8

¹⁷⁸ Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 01. 2018 č. j. 15 A 180 2016 - 78

6.3.2.1. Kasační stížnost proti rozsudku č. j 15 A 180Ú2016-78 krajského soudu v Ústí nad Labem.

K nejvyššímu správnímu soudu byla podána kasační stížnost zastupitelstvem města Ústí nad Labem proti rozhodnutí krajského soudu v Ústí nad Labem. Ten rozsudkem č. j. 15 A180/2016-78 (dále jen „napadený rozsudek“), rozsudkem určil, že zásah žalovaného/stěžovatele (zastupitelstvo Ústí nad Labem) byl nezákonný a zakázal mu v zásahu pokračovat.

Jak stěžovatel, žalovaný, tak i NSS se věnovali konkrétním tvrzením ze žaloby. Z předchozího řízení byl krajský soud názoru, že občanům by mělo být umožněno vystoupit vždy a to výzvou předsedajícího. Zákon o obcích však neupravuje, jakým způsobem se mohou občané vyjádřit. Proto NSS nesouhlasí s tvrzením žalobce, že by se předsedající měl vždy tázat, zda chtějí občané vystoupit.

Stěžovatel v kasační stížnosti:

- Je proti tvrzení žalobce, že hrozí opakování nezákonného zásahu. Od předmětného zasedání uplynulo již několik měsíců a v té době se konalo osm zasedání. Při tom žalobce ani jednou netvrdí, že by na zasedáních nemohl vystoupit. Proto hrozba v pokračování nezákonného zásahu dle stěžovatele nehrozí. Stěžovatel však na toto tvrzení reagoval argumentem, že hrozba zde trvá, protože stěžovatel má názor takový, že veřejnost nemá oprávnění vyjadřovat se k programu jednání. Zásah by nehrozil, pokud by stěžovatel změnil svůj názor a podporoval by myšlenku, že se občané mohou vyjadřovat k programu jednání.
- Stále trvá na tom, že pasivně legitimováno je zastupitelstvo města. Řízení by tedy mělo být vedeno proti primátorce. S tím žalobce striktně nesouhlasí a tvrdí, že vedení nemusí být vždy vedeno proti primátorce (starostovi), který zasedání předsedá. Názor NSS je shodný s tvrzením krajského soudu a žalobce. Spor totiž vznikl při jednání zastupitelstva a jeho postupu, při čemž primátorka zde měla postavení pouze člena zastupitelstva.
- Si je jistý, že se nejedná o nezákonný zásah z jeho strany. Žalobce mohl na předmětném zasedání vystoupit a toto právo využil. Vyjádřil se celkem k 11 bodům, proto nemohla újma nezákonným zásahem vzniknout.

Žalovaný vyslovil argument, že nezákonný zásah měl spočívat v tom, že předsedající nevyzval veřejnost k vyjádření, nikoliv v tom, že nedal slovo žalobci. Zvykem je totiž výzva předsedy směrem k občanům s tím, zda chtějí k určité věci vystoupit. NNS se však z videozáznamu dozvěděl, že se předsedkyně opravdu na veřejnost neobrátila a nevyzvala je k vystoupení. Nesplnila tedy pokyn z jednacího řádu zastupitelstva, to však nemá povahu nezákonného zásahu, jehož se žalobce domáhá. O zásah by se jednalo, pokud by splňoval zákonném dané podmínky, např. musel by být mířena proti jednotlivci. To se však neuskutečnilo, a proto nebyly naplněny podmínky nezákonného zásahu stěžovatele.

Díky těmto důvodům Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.¹⁷⁹

6.4. Komparace orgánů obcí v ČR s jinými státy

6.4.1. Orgány obcí na Slovensku

Obce a kraje tvoří ve Slovenské republice územní samosprávu. První zmínku o obci obsahuje Ústava Slovenské republiky. Nejenom, že ji zmiňuje, ale stejně jako naše Ústava má samospráva zakotvení ve vlastní hlavě. Ústava v čl. 96 vyjmenovává orgány obce, kterými jsou obecní zastupitelstvo a starosta.¹⁸⁰ Stejně orgány vyjmenovává i zákon Slovenské národní rady o obecním zřízení.¹⁸¹

Obecní zastupitelstvo je zastupitelský sbor, který tvoří poslanci. Rozdílné proti naší úpravě je tedy to, že členové zastupitelstva se nazývají poslanci a jiný počet členů. Minimální počet poslanců v zastupitelstvu jsou 3 u obcí do 40 obyvatel, maximální počet pak tvoří 41 poslanců u obcí nad 100 000 obyvatel. Po nahlídnutí do § 11 odst. 3 Slovenského obecního zřízení lze tedy spatřit, že obecní zřízení Slovenské republiky rozděluje obce dle velikosti do více skupin. Počet poslanců je ale stejně jako v ČR a to vždy lichý. Co se týče pravomocí

---

¹⁷⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu, ze dne 18. 09. 2018 č. j. 6 As 48/ 2018 - 35

¹⁸⁰ Ústavní zákon č. 460/1992 Sb., Ústava Slovenskej republiky

¹⁸¹ Zákon č. 369/1990 Zb., slovenskej národnej rady o obecnom zriadení

zastupitelstva, je velmi podobné našemu.¹⁸² Zasedání zastupitelstva se koná minimálně 1x za tři měsíce, což je shodné s četností zasedání zastupitelstva v ČR.

Dalším orgánem obce je starosta. Jeho funkce je funkcí veřejnou. Je volen přímo občany v jednokolových volbách. Má postavení nejvyššího výkonného orgánu obce a funkční období je čtyřleté. Zastupujícím orgánem starosty je jeho zástupce, kterého si sám zvolí z řad poslanců zastupitelstva, a to na celé funkční období. Zde lze spatřit drobné rozdíly oproti úpravě v ČR. Starosta sice má též svého zástupce, nazývaného místostarosta, nýbrž si ho nevolí sám, ale stanovuje ho zastupitelstvo na ustavujícím zasedání.¹⁸³

V Slovenské republice zastupitelstvo obce volí funkci hlavního kontrolora na funkční období 6 let. Je zaměstnancem obce a vztahují se na něj všechny práva a povinnosti vedoucího zaměstnance.¹⁸⁴ Tento subjekt provádí nezávislou a účinnou kontrolu obcí. Hlavní kontrolor může vykonávat činnost pro více obcí, pokud se dohodnou. Nutné je však připomenout, že se nejedná o orgán obce. Především kontroluje, jak obce nakládají s veřejným majetkem, veřejnými prostředky apod.¹⁸⁵

I když se nejedná o orgán obce jako je tomu v České koncepci územní samosprávy, má i tak významné postavení. Řeč je o obecním úřadu v čele s přednostou. Úkolem úřadu je především zabezpečovat organizační a administrativní věci zastupitelstva, starosty a hlavního kontrolora.

6.4.2. Orgány obcí ve spolkové republice Německo

Německo je federativním státem, které tvoří 16 spolkových zemí. Každá z nich má vlastní právní zakotvení územní samosprávy, a proto informace o jednotlivých zemích základní zákon nezmiňuje. Místní správu tedy její organizaci a strukturu si každá země upravuje vlastní Ústavou. Spolek do jejich rozhodnutí nezasahuje.

Samospráva Německé spolkové republiky je zaručena v čl. 28 odst. 2 německého základního zákona. Stejně jako v ČR i zde platí zásada, že obce

---

¹⁸² Zákon č. 369/1990 Zb., slovenskej národnej rady o obecnom zriadení, § 10, § 11

¹⁸³ Přímá volba starostů na Slovensku. *Deník veřejné správy* [online]. 12.7.2011 [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6495773>

¹⁸⁴ ¹⁸⁴ Zákon č. 369/1990 Zb., slovenskej národnej rady o obecnom zriadení, § 18

¹⁸⁵ Hlavný kontrolór obce. *Komplexný informačný systém pre verejnú správu* [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <http://www.vssr.sk/clanok-z-titulky/hlavny-kontrolor-obce-3.htm>

v oblasti samostatné působnosti spravují své záležitosti samostatně a na vlastní odpovědnost. Základní územní jednotkou je tedy obec.¹⁸⁶ Jejich počet se rapidně snížil a to z přibližně třiceti tisíc obcí na pouhých dvanáct tisíc. Důsledkem byla reforma veřejné správy.¹⁸⁷ Obce mají v oblasti samosprávy rozsáhlé pravomoci a to především v oblastech, které nespadají pod Spolek.¹⁸⁸

Jako hlavním orgánem **bavorské obce** je obecní rada, která má postavení zastupitelského orgánu a je volena na základě tajného, přímého, rovného a všeobecného volebního práva občany, kteří k tomu mají pravomoc dle volebního práva. Tímto se organizace obce výrazně liší od modelu v ČR. U nás je dominujícím orgánem zastupitelstvo. Sice se mezi orgány obce v České republice řadí i obecní rada, avšak v jiném postavení. Její členy jmenuje zastupitelstvo, kdežto v Německé spolkové republice přímo občané. Na druhou stranu nejde přímo srovnávat radu v Německé spolkové republice a radu v ČR. Pokud by se však brala německá rada jako české zastupitelstvo, rozdíly již nejsou tak markantní. Počet členů obecní rady v Německu činí 8 – 60 radních. Výjimkou jsou města Norinberk a Mnichov, kde v prvně uvedeném je počet členů 70 a v druhém 80. Stejně jako u našeho zastupitelstva předsedá obecní radě ve Spolkové republice Německo starosta, který je i jejím členem.¹⁸⁹ Stejný postup je i při skládání slibu radou, členové jej skládají na prvním zasedání.¹⁹⁰ Ve větších obcích má rada ještě silnější postavení, její rozšířenou pravomocí je jmenovat doplňkové členy rady, kteří mají postavení poradních orgánů. Jedná se především o radní, kteří jsou tzv. volenými úředníky a radí v oblastech životního prostředí, školství apod. Je nutné podotknout, že doplňkové členy nezná nejen právní úprava ČR, ale ani jiné Spolkové země Německa.¹⁹¹

Obecní představenstvo je dalším orgánem, které zřizuje většina spolkových zemí. Ovšem jeho členy tvoří zpravidla pouze starosta, a proto se jedná o monokratický orgán.

---

¹⁸⁶ PITROVÁ, Miroslava. *Německá komunální politika: bavorské a saské obce*. Praha: ARSCI, 2014. ISBN 978-80-7420-041-0, s. 27

¹⁸⁷ Základy správní vědy - výpisky z přednášek JUDr. Miloše Matuli, CSc.. ZČU FPR, Plzeň, 2015.

¹⁸⁸ HALÁSKOVÁ, Martina. *Veřejná správa v Evropské unii*. Opava: Optys, 2009. ISBN 978-80-85819-77-9, s 117-118

¹⁸⁹ PITROVÁ, Miroslava. *Německá komunální politika: bavorské a saské obce*. Praha: ARSCI, 2014. ISBN 978-80-7420-041-0, s. 70-71

¹⁹⁰ *Gemeindeordnung für den Freistaat Bayern, Art. 31* [online]. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <http://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayGO-31>

¹⁹¹ PITROVÁ, Miroslava. *Německá komunální politika: bavorské a saské obce*. Praha: ARSCI, 2014. ISBN 978-80-7420-041-0, s. 71-72

Stejně jako naše zastupitelstvo může bavorská rada jako své poradní a rozhodovací orgány zřídit výbory. Ty odpovídají obecní radě, při čemž rada sama rozhoduje, jaké úkoly jim budou svěřeny. Velký rozdíl v této oblasti je, že výbory mohou v určitých věcech za radu rozhodovat, to je u nás vyloučené. V České republice mají výbory pouze iniciativní a poradní funkci. Povinně zřizovaným výborem v Bavorsku je tzv. hlavní výbor koordinující činnost ostatních výborů. Také připravuje podklady pro jednání rady. U nás podklady pro jednání zastupitelstva připravuje orgán se stejným názvem a to tedy rada obce.¹⁹²

V neposlední řadě je nutné zmínit orgán, který má neopomenutelné postavení a to tedy starosta. Je volen přímo občany, a proto disponuje větší legitimitou. V České republice přímá volba starosty neexistuje. Těžko říci, zda by o to občané veřejnoprávních korporací stáli. Dle autorky však ano. Vychází z výzkumu, kdy se zajímala o postavení občanů Chudenic k orgánům obce. Více jak 60 % osob uvedlo, že by preferovali přímou volbu starosty.

Bavorské postavení orgánů obcí je odlišné od Saského. Jako vrcholné orgány jsou v Sasku považovány rada a starosta jako je tomu v Bavorsku. Orgány v těchto zemích mají však odlišné postavení. Tvůrcem komunální politiky v Bavorsku je starosta, kdežto v Sasku obecní rada.¹⁹³

---

¹⁹² PITROVÁ, Miroslava. *Německá komunální politika: bavorské a saské obce*. Praha: ARSCI, 2014. ISBN 978-80-7420-041-0, s. 72-73.

¹⁹³ PITROVÁ, Miroslava. *Německá komunální politika: bavorské a saské obce*. Praha: ARSCI, 2014. ISBN 978-80-7420-041-0, s. 166-171

7. Závěr

Cílem diplomové práce bylo přehledně přiblížit fungování orgánů obcí, poukázat na jejich právní úpravu, na jejich vzájemné vztahy a věnovat se orgánům obcí v praxi. Orgány obce jsou základem obecní samosprávy, a jaké si její „vedení“. Mají hájit zájmy občanů, jednat s jejich souladem či zabezpečovat občanům ochranu (např. zřízením obecní policie). Proto, aby úkoly orgánů byly vykonávány dle občanů co nejlépe, volí si v komunálních volbách jejich personální obsazení a tím pádem i své zástupce.

Jako největší problém komunálních voleb občané spatřují v nepřímé volbě starosty, opakem je tomu např. v Německé spolkové republice či v republice Slovenské. Odbouráním tohoto problému by se občané více participovali na obsazení funkce starosty. Nenastala by situace, kdy starostou je občan, jehož občané zcela nepodporují. Že o přímou volbu mají občané územně samosprávných celků zájem, dokazuje výsledek mého dotazníkového šetření. Na druhou stranu těžko konstatovat, jak je tomu v jiných obcích. Veřejnost nejvíce řeší přímou volbu starosty, avšak mnohem silnější postavení má zastupitelstvo jako celek. Bez jeho souhlasu starosta de facto nemůže vykonávat úkony v právních vztazích a to je právě informace, které většinu občanů obce mívá. Dle mého názoru preferují občané přímou volbu starosty především proto, že neznají kompleť jeho pravomoci a zastávají názor, že starosta je v obci ten „nejmocnější“. Vidí to tedy tak, že starosta má největší moc a proto ho chtějí volit přímo.

Po zjištění výsledků dotazníkového šetření jsem v některých oblastech byla překvapena a u jiných jsem výsledek čekala. Za příklad dávám otázku, kdy mě zajímalo, zda se občané obce zúčastňují zasedání zastupitelstva. Podle toho, že vím, jak obec funguje, jsem čekala účast velmi nízkou. Mé očekávání se ale nekonalo. 40 občanů (38 %) ze 107 se alespoň jednou zasedání již účastnilo. Výsledek dotazníku může být zajímavý i pro zastupitelstvo či starostu obce.

Co se týká struktury práce v prvních kapitolách se přímo orgánům obcí ještě nevěnuji, snažím se vymezit pojem veřejné správy, ze které obecní samospráva a poté i orgány obce vychází. Dále charakterizují obecní zřízení a to jak v Ústavě České republiky, Listině základních práv a svobod a tak i na mezinárodní úrovni - v Chartě místní samosprávy. Ve stati práce jsem konkrétně popisovala jednotlivé orgány obce, jejich činnost, vzájemné vztahy a postavení.

Na závěr se věnuji již zmíněným orgánům obcí v praxi včetně dotazníkového šetření.

Mezi zdroje práce jsem zařadila zákony (především zákon č. 128/2000 Sb., o obcích), odbornou literaturu, judikaturu a internetové zdroje.

Resume:

The aim of this thesis is to approach the function of municipal authorities, refer to their legislation, their mutual relations, and to observe the municipal authorities in practice. Municipal authorities are the basis of autonomy, they should defend the interests of their citizens, deal in conformity with them, or protect their citizens (e.g. by establishing municipal police department).

The thesis is divided into three main parts. The first one includes definition of public administration the municipal authorities are based on. The characteristics of municipal establishment are mentioned, both in the Czech main law – the Constitution of the Czech Republic – and in the international law – in the Charter of Local Self-Government. The second part of the text is dedicated to the municipal authorities. Primarily to their position, activity, and mutual relations. The conclusion deals with the municipal authorities in practice. The author mentions the case law of courts, which is irreplaceable, and she carries out a questionnaire survey. It concerns the attitude of the town of Chudenice citizens towards the municipal authorities. The results of this survey can serve as a foundation for the activities of these authorities. In this part the comparison between Czech municipal authorities and one of selected European country is reflected.

The main sources of this thesis are laws (especially the Municipalities Law no. 128/200), specialized literature, case law of courts and Internet resources.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4

GROSPÍČ, Jiří, Tomáš LOUDA a Lenka VOSTRÁ, ed. *Územní samospráva v České republice a Evropě: sborník příspěvků z mezinárodní konference "Územní samospráva v České republice a v Evropě - její problémy a perspektivy v XXI. století" : Třešť, 21.-22.11.2006*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-028-4.

HALÁSKOVÁ, Martina. *Veřejná správa v Evropské unii*. Opava: Optys, 2009. ISBN 978-80-85819-77-9.

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1.

HORIZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-096-3.

KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-794-4.

KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1.

KOPECKÝ, Martin. *Zákon o obcích: komentář*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-376-1.

KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075527196.

KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2001 : (včetně textu zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o okresních úřadech)*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-7201-272-x,

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.

PITROVÁ, Miroslava. *Německá komunální politika: bavorské a saské obce*. Praha: ARSCI, 2014. ISBN 978-80-7420-041-0.

PODHRÁZKÝ, Milan. *Přehled judikatury z oblasti samosprávy (územní a profesní)*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. Judikatura (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-687-5.

PRŮCHA, Petr a Karel SCHELLE. *Základy místní správy*. Brno: Iuridica Brunensia, 1995. Právo a současnost. ISBN 80-85964-00-7.

VAVROCHOVÁ, Simona a Petr KUŠ. *Územní samosprávné celky. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-26-6.

Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-597-1, s. 529 – 530

Internetové zdroje:

ANDRÁŠIK, Petra. *Jak dosáhnout vyhlášení místního referenda?* [online]. [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://frankbold.org/poradna/kategorie/mistni-referendum/rada/jak-dosahnout-vyhlaseni-mistniho-referenda>

BAGAROVÁ GRZYWA, Martina. *Vztahy orgánů obce* [online]. 25.4.2000 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/vztahy-organu-obce/>

BŘEŇ, Jan. *Příspěvkové organizace obce* [online]. 2.8.2017 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6738044>

BŘEŇ, Jan. *Zvláštní orgány obce /2* [online]. 7.2.2013 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/zvlastni-organy-obce-2/>

BŘEŇ, Jan. *Zvláštní orgány obce 1/* [online]. 6. prosince 2012 [cit. 2019-02-27]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/zvlastni-organy-obce-1/>

BÝMA, Miroslav. *Organizační řád obecního úřadu* [online]. [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <https://moderniobec.cz/organizacni-rad-obecniho-uradu/>

Český statistický úřad: *Okresy České republiky - 2017* [online]. [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/okresy-ceske-republiky>

GORČÍK, Pavel. *Právní postavení orgánů obce: Starosta* [online]. Brno, 2008 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/c8phz/>. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce JUDr. Petr Kolman, Ph.D

JAROLÍM, Zdeněk a Miloš DVOŘÁK. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků -Dílčí aspekty související se zasedáními zastupitelstev obcí: Zápis se zasedání zastupitelstva obce* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2009 [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>

Klatovy (okres Klatovy): *Demografický vývoj. Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&u=__VUZEMI__43__555771__

Komise a výbory. *Město Klatovy brána do Pošumaví* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/mukt/fr.asp?tab=mukt&id=195&bur1>

Metodické k činnosti územních samosprávných celků - Správa obce v době mezi konáním voleb do zastupitelstva obce a zvolením nových obecních orgánů (včetně pravidel pro svolání ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce) [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2018 [cit. 2019-02-13]. ISBN 978-80-87544-86-0.

Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>

Organizační struktura. *E-portál územních samospráv* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: https://www.epusa.cz/index.php?sessID=0&id_subjekt=3039&zalozky=struktura&obec=555771&jazyk=cz

Portál územního plánování: Členění obcí podle rozsahu výkonu státní správy [online]. [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp#index_2

POSPÍŠIL, Petr. *Územní samosprávné celky jako zřizovatelé, zakladatelé a společníci právnických osob: obchodní společnosti územních samosprávných celků* [online]. Brno, 2012 [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/phj4g/DISERTACNI_PRACE_PhD_FINAL.doc. Disertační práce. Masarykova univerzita, fakulta právnická.

Program rozvoje obce (PRO). *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. [cit. 2019-03-22]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Regionalni-rozvoj/Rozvoj-obci>

PROKOP, Petr, Zdeněk JAROLÍM a Aleš KRÍŽAN. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků - jednací řády zastupitelstev obcí: Jednací řády* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2009 [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>

TŘÍSKA, Tomáš. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků - Rada obce, starosta obce, tajemník obecního úřadu* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2016 [cit. 2019-02-13]. ISBN 978-80-87544-36-5. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>

Usnesení rady města. *Město Klatovy brána do Pošumaví* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/mukt/usneseni-rada.asp>

VOGLOVÁ, Veronika. *Orgány obce a správce obce. VYPLŇTO.CZ* [online]. [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/organy-obce-a-spravce-obce/>

Volby do Senátu Parlamentu ČR konané dne 5.10. – 6.10.2018: Volební účast v obvodech v 1. kole. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/senat/se311?xjazyk=CZ&xdatum=20181005&xobvod=11&xv=1>

Volby do Senátu Parlamentu ČR konané dne 5.10. – 6.10.2018: Volební účast v obvodech v 2. kole. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/senat/se311?xjazyk=CZ&xdatum=20181005&xobvod=11&xv=2>

Volby do zastupitelstev obcí 05.10. - 06.10.2018: Územní přehledy o volební účasti. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv51?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=8&xnumnuts=3202&xvyber=1>

Základní informace. *Městys Chudenice* [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <http://turista.chudenice.info/zakladni-udaje>

Základní informace. *Městys Chudenice* [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.chudenice.info/zakladni-informace-struktura-uradu>

Základní údaje. *Město Klatovy brána do Pošumaví* [online]. [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/klatovy/zaklad.asp>

Zápisy zastupitelstva. *Město Klatovy brána do Pošumaví* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://www.klatovy.cz/mukt/zapisy.asp>

Právní předpisy a judikatura soudů:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Usnesení České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

Zákon č. 6/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů

Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 388/2002 Sb., vyhláška Ministerstva vnitra o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 10. 2013, sp. zn. 57 A 29/2012 - 40

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 01. 2018 č. j. 15 A 180 2016 - 78

Rozsudek Nejvyššího správního soudu, ze dne 18. 09. 2018 č. j. 6 As 48/ 2018 - 35

Ostatní a cizojazyčné zdroje:

Základy správní vědy - výpisky z přednášek JUDr. Miloše Matuli, CSc.. ZČU FPR, Plzeň, 2015.

Informace poskytnuté úřadem městyse Chudenice

Ústavní zákon č. 460/1992 Sb., Ústava Slovenskej republiky

Zákon č. 369/1990 Zb., slovenskej národnej rady o obecnom zriadení

Přímá volba starostů na Slovensku. *Deník veřejné správy* [online]. 12.7.2011 [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6495773>

Hlavný kontrolór obce. *Komplexný informačný systém pre verejnú správu* [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <http://www.vssr.sk/clanok-z-titulky/hlavny-kontrolor-obce-3.htm>

Gemeindeordnung für den Freistaat Bayern, Art. 31 [online]. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <http://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayGO-31>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - počet členů zastupitelstev	21
Tabulka č. 2 - struktura respondentů	62

Seznam schémat

schéma č. 1 - struktura orgánů města Klatovy	58
schéma č. 2 - struktura orgánů městyse Chudenice.....	60

Seznam grafů

graf č. 1 - participace občanů na zasedání zastupitelstva městyse Chudenic.....	63
graf č. 2 - procentuální vyjádření, zda občané Chudenic nahlíží dle zápisu ze zasedání zastupitelstva	63
graf č. 3 - způsob volby respondentů do zastupitelstva.....	64
graf č. 4 - počet občanů, kteří by preferovali či nepreferovali přímou volbu starosty.....	65
graf č. 5 - četnost návštěv obecního úřadu Chudenic	66
graf č. 6 - důvody navštěvování obecního úřadu.....	67
graf č. 7 - spokojenost občanů s úředními hodinami pro veřejnost.....	68
graf č. 8 – spokojenost občanů s činností orgánů městyse Chudenice.....	69

Seznam příloh

Příloha č. I – vzor dotazníku poskytnutý občanům městyse Chudenice

Příloha č. I

Dobrý den,

jmenuji se Tereza Faberová a jsem studentkou Právnické fakulty v Plzni oboru veřejná správa. Touto cestou Vás chci poprosit o vyplnění krátkého dotazníku, který bude sloužit k doplnění mé diplomové práce. Dotazník je anonymní.

Děkuji za spolupráci. Tereza Faberová

Prosím zaškrtněte:

1. Pohlaví:

- Žena
- Muž

2. Váš věk?

- 18 – 30
- 31 – 55
- 55+

3. Účastníte se veřejného zasedání zastupitelstva?

- Ano, pravidelně
- Občas
- Ne
- Účastnil/a jsem se jednou a již to neplánuji

4. Již jste někdy nahlídl/a do zápisu ze zasedání zastupitelstva?

- Ano
- Ne

5. U voleb do zastupitelstva obce zpravidla volíte

- Konkrétní osoby (tvz. Zaškrtaváním z kandidátních listin)
- Celou kandidátní listinu
- Nechodím k volbám

6. Preferoval/a byste přímou volbu starosty? (jako je tomu u prezidenta ČR)

Ano

Ne

7. Jak často navštěvujete obecní úřad?

Denně

1x – 2x za týden

1x – 2x za měsíc

1x – 2x do roka

Nenavštěvuji

8. za jakým účelem jste již navštívil/a obecní úřad?

Placení poplatků (odpady, poplatek za psa...)

Žádost (stavba, přestavba...)

Stížnost

Jiný účel

Nenavštěvuji

9. Jste spokojen/a s úředními hodinami, pro veřejnost, obecního úřadu?

Ano

Nevím

ne

10. Jste celkově spokojen/a s činností orgánů obce? (zastupitelstvo, starosta, obecní úřad...)

Rozhodně ano

Spíše ano

Nevím

Spíše ne

Rozhodně ne